

Waterschap **Scheldestromen**

Monitor mei 2023

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	4
Samenvatting (alle programma's)	5
Programma Waterkeringen	10
Totaal Programma Waterkeringen	10
Programma Watersystemen	16
Totaal Programma Watersystemen	16
Programma Wegen	24
Totaal Programma Wegen.....	24
Programma Afvalwaterketen	30
Totaal Programma Afvalwaterketen.....	30
Programma Bestuur en Organisatie	39
Totaal Programma Bestuur en Organisatie	39
Belastingen en financiën	46
Totaal Belastingen en financiën	46
Reserves	48

Samenvatting (alle programma's)

Inleiding

Via de (digitale) bestuursmonitor van mei 2023 wordt u geïnformeerd over de prestaties, de exploitatie en de investeringen, zoals deze in de Programmabegroting 2023 zijn opgenomen. Doel van de monitor is om u te informeren over de voortgang van de uitvoering van de begroting.

De volgende monitor zal per 1 september worden opgesteld, te behandelen in uw AV van november 2023. In de AV van december ontvangt u nog een actualisatie om inzicht te krijgen in de voortgang en het voorlopig resultaat 2023.

Uitgangspunt voor de monitor vormt de vastgestelde Programmabegroting 2023 inclusief de 2e begrotingswijziging.

Per begin mei 2023 bedraagt de jaarprognose van het resultaat afgerond € 0,4 miljoen positief. Ten opzichte van de begroting met ruim € 150 miljoen kosten en opbrengsten is er sprake van beperkte afwijkingen. De verschillen worden hieronder bij "exploitatie" op hoofdlijnen toegelicht. Bij de betreffende programma's vindt u een uitgebreidere toelichting.

Het totale netto investeringsvolume 2023 is begroot op ruim € 46 miljoen. Dit betreft het jaarlijks bestuurlijk vastgestelde volume van € 31,9 miljoen verhoogd met de bestedingsruimte uit voorgaande jaren van € 14,1 miljoen. Momenteel is de inschatting dat we in 2023 uitkomen op de begrote besteding van € 46 miljoen. Dit is een substantieel hoger bedrag dan dat de afgelopen jaren is gerealiseerd. Momenteel is een aantal grote projecten in uitvoering. Daarbij kan gedacht worden aan het HWBP-project Hansweert en de investeringen aan zuiveringen en gemalen.

Een toelichting op hoofdlijnen vindt u in dit hoofdstuk terug, bij de betreffende programma's vindt u een uitgebreidere toelichting.

Exploitatie - jaarprognose 2023 (per mei 2023)

Hieronder is het totale geprognosticeerde resultaat voor 2023 weergegeven onderverdeeld naar programma's en kosten en opbrengsten.

Kosten- en opbrengstsoorten	Bedragen x € 1.000							Reserves	Totaal Scheldestromen
	Programma Waterkeringen	Programma Water-systemen	Programma Wegen	Programma Afvalwaterketen	Programma Bestuur en Organisatie	Belastingen en algemene opbrengsten			
Externe kosten	0	-305	-72	-822	-40	-30		-1.269	
Externe opbrengsten	0	38	0	58	-373	3.189		2.912	
Personeelskosten	0	218	106	153	932	0		1.409	
Rente en afschrijving	730	933	131	239	564	0		2.597	
Reserves							-5.261	-5.261	
Netto kosten per programma	730	884	165	-372	1.083	3.159	-5.261	388	

Toelichting exploitatie 2023

Per begin mei 2023 bedraagt de jaarprognose van het resultaat afgerond € 0,4 miljoen positief. Dit bedrag is onder te verdelen in verschillende kosten en opbrengsten. Ten opzichte van de begroting met ruim € 150 miljoen kosten en opbrengsten is er sprake van beperkte afwijkingen die hieronder op hoofdlijnen is toegelicht. Een uitgebreidere toelichting vindt u terug bij de betreffende programma's.

Externe kosten (€ 1,3 miljoen hogere kosten):

Op hoofdlijnen zijn in de prognose extra kosten opgenomen voor:

- Stijging netwerkkosten elektriciteit € 0,4 miljoen;
- Onderhoud (riool) gemalen € 0,4 miljoen;
- Prijsstijging chemicaliën € 0,2 miljoen.

Momenteel is er nog onvoldoende zicht of er mogelijk ook sprake is van lagere externe kosten binnen de verschillende programma's, veel uitgaven vinden namelijk pas plaats in de 2e helft van 2023. Daarnaast kan ook de minder beschikbare personele capaciteit van invloed zijn op de geplande werkzaamheden en bestedingen. We streven er naar de kostenstijgingen zoveel mogelijk op te vangen binnen de programmakosten. Bij de bestuursmonitor van september zullen we hierover meer inzicht kunnen verschaffen.

Externe opbrengsten (€ 1,9 miljoen hogere opbrengsten):

- De hogere opbrengst is grotendeels (€ 1,6 miljoen) het gevolg van de hogere dividendopbrengst van onze aandelen Nederlandse Waterschapsbank.

Personeelkosten (€ 1,4 miljoen lagere kosten):

- Doordat momenteel niet alle begrote formatieplaatsen zijn ingevuld is er financiële ruimte. In 2023 heeft het invullen van de vacatures hoge prioriteit. Deze ruimte wordt waar nodig (deels) ingezet voor extra inhuur.

Kapitaallasten (€ 2,6 miljoen lagere kosten):

- Op basis van een liquiditeitsprognose wordt er een opbrengst van € 1,4 miljoen verwacht aan rente op het schatkistbankieren en uitgezette gelden bij andere overheden. Met de stijgende rente was in de begroting geen rekening gehouden.
- Voor HWBP Hansweert wordt er vanuit gegaan dat voorfinanciering vooralsnog niet noodzakelijk is in 2023, hiervoor was € 0,6 miljoen begroot. De reden hiervan is dat er eind vorig jaar een hogere bijdrage van € 8,6 miljoen dan begroot over 2022 is ontvangen. Daarnaast zijn er momenteel nog voldoende liquide middelen aanwezig om de verwachte bestedingen voor het project Hansweert te kunnen betalen.
- Daarnaast is er een lagere afschrijving van € 0,6 miljoen verdeeld over verschillende programma's doordat de werkelijke technische afronding later plaatsvindt dan was begroot.

Belastingopbrengsten (€ 1 miljoen hogere opbrengsten):

- Op basis van de opgave van Sabewa is de verwachting dat de belastingopbrengsten € 0,4 miljoen hoger uitvallen. De betreft voornamelijk de zuiveringsheffing;

- Op basis van voorgaand jaar is de inschatting dat de kosten voor kwijtschelding € 0,1 miljoen lager uitvallen;
- Bij de belastingopbrengsten wordt de nu de geraamde opbrengst van de invorderingskosten (bij de belastingplichtige in rekening gebrachte kosten van aanmaningen en dwangbevelen) verantwoord. De verwachting is dat deze opbrengst € 0,7 miljoen zal bedragen, deze is begroot op € 0,5 miljoen binnen het programma Bestuur en Organisatie. Er is dus sprake van een meeropbrengst van € 0,2 miljoen;
- De inschatting is dat er € 0,3 miljoen minder moet worden toegevoegd aan de voorziening oninbaar.

Reserves (toevoeging € 5,2 miljoen):

De prognose betreft een toevoeging aan de reserves van € 5,2 miljoen. Het voorstel is de volgende incidentele posten op te nemen in de 3e begrotingswijziging 2023 die ter besluitvorming wordt voorgelegd:

- € 1,6 miljoen hogere dividenduitkering van de Nederlandse Waterschapsbank;
- € 2,6 miljoen lagere kapitaallasten; rentekosten, dit betreft het saldo van ontvangen rente op schatkistbankieren, uitgestelde gelden en lagere rente kosten voorfinanciering HWBP en diverse lagere afschrijvingen;
- € 1 miljoen hogere belastingopbrengsten (inclusief kwijtschelding en oninbaar).

Besluitvorming

- Voorgesteld wordt de hogere dividenduitkering, lagere kapitaallasten en de hogere belastingopbrengsten op te nemen in de 3e begrotingswijziging 2023 en toe te voegen aan de reserves. Per saldo een toevoeging aan de reserves van € 5,2 miljoen. De toelichtingen hierop zijn bij de betreffende programma's opgenomen.

Investeringsprojecten 2023

In onderstaande tabel zijn de totalen per programma opgenomen. De specificatie op projectniveau is opgenomen bij het betreffende programma's.

Per programma zijn de investeringsprojecten onderverdeeld in: projecten die in 2023 zijn afgerond, projecten onderhanden in 2023 en projecten in voorbereiding (vanuit het algemeen voorbereidingskrediet en met interne uren).

Onderhanden en voorlopig afgeronde projecten	Algemeen voorb. krediet	AV besluitvorming			Prognose totaal investering			Bestedingen 2023		
		AV-krediet bruto	AV-krediet subs/bijdr	AV-krediet netto	Bruto	Subs	Netto	Begroot	Prognose	Realiteit
1 programma waterkeringen		182.585	-	32.800		-	29.869	8.562	9.963	13.472
financieel afgerond		-	-	-	-	-	-	-	-	-
onderhanden investeringen		182.585	-149.785	32.800	179.904	-	29.869	8.562	9.963	13.472
						150.035				
2 programma watersystemen		47.521	-5.573	41.948	40.938	-6.990	33.948	7.488	8.514	3.902
financieel afgerond		5.650	-	5.650	4.517	-	4.517	-	17	
onderhanden investeringen		41.871	-5.573	36.298	36.421	-6.990	29.431	7.488	8.497	3.902
3 programma wegen		10.138	-1.040	9.098	11.687	-3.540	8.147	3.058	1.313	280
financieel afgerond		3.458	-1.040	2.418	3.267	-1.249	2.017	-175	33	-305
onderhanden investeringen		6.680	-	6.680	8.421	-2.291	6.130	3.233	1.280	585
4 programma afvalwaterketen		55.653	-2.400	53.253	54.149	-1.983	52.166	20.564	19.451	4.602
financieel afgerond		1.924	-	1.924	1.884	-	1.884	-	17	17
onderhanden investeringen		53.729	-2.400	51.329	52.265	-1.983	50.282	20.564	19.434	4.585
5 programma bestuur en organisatie		9.582	-363	9.219	7.519	-150	7.369	1.716	3.202	1.293
financieel afgerond		2.152	-	2.152	1.338	-	1.338	-	568	568
onderhanden investeringen		7.430	-363	7.067	6.181	-150	6.031	1.716	2.633	725
Subtotaal		305.479	-159.161	146.317	294.197	-	162.697	41.388	42.442	23.549
Projecten (intern) in voorbereiding										
	Algemeen voorb. krediet	AV-krediet bruto	AV-krediet subs/bijdr	AV-krediet netto	Bruto	Subs	Netto	Begroot	Prognose	Realiteit
1 programma waterkeringen	100				73.679	-66.381	7.298	220	252	27
2 programma watersystemen	923				75.773	-8.876	66.897	4.831	3.308	291
3 programma wegen	275				7.692	-1.060	6.632	160	145	75
4 programma afvalwaterketen	675				68.948	-	68.948	20	788	188
5 programma bestuur en organisatie										
Subtotaal	1.973				226.091	-76.317	149.774	5.231	4.493	581
Totaal	1.973	305.479	-159.161	146.317	520.288	-	239.014	46.619	46.935	24.130
							281.274			

Toelichting Investerings 2023

Algemeen

Waterschapsbreed zijn er medio mei 2023 64 projecten onderhanden waarvoor een AV krediet verstrekt is. Hiervan hebben 5 projecten betrekking op het Hoog Water Beschermings Programma (HWBP).

Inmiddels zijn er 11 projecten in 2023 zowel technisch als financieel afgerond. Daarnaast zijn er 58 projecten in de voorbereidende fase. Voor 29 projecten wordt hierbij gebruik gemaakt van een algemeen voorbereidingskrediet van in totaal bijna € 2 miljoen. In bovenstaande tabel zijn ook de totaalprognoses opgenomen per programma. Dit zijn de prognoses voor zowel de onderhanden investeringen en afgeronde investeringen waarvoor

reeds een AV-krediet verstrekt is, als de investeringen welke in voorbereiding zijn. Het totale netto investeringsvolume 2023 is begroot op ruim € 46 miljoen. Dit betreft het jaarlijks bestuurlijk vastgestelde volume van € 31,9 miljoen verhoogd met de bestedingsruimte uit voorgaande jaren van € 14,1 miljoen. De huidige prognose van de investeringsbesteding komt uit op 46,9 miljoen.

De besteding bij het opstellen van deze bestuursmonitor is € 24,1 miljoen. Hierbij dient opgemerkt te worden dat tegenover de gemaakte kosten van subsidiabele projecten een bedrag van € 14,6 miljoen aan subsidie staat die nog niet is ontvangen/verwerkt. De netto besteding op de peildatum van deze monitor komt daarmee uit op bijna € 10 miljoen. Bij diverse projecten kunnen zich risico's voordoen die van invloed zijn op het behalen van de € 46,9 miljoen geprognosticeerde besteding in 2023. Dit betreft risico's in leverantieproblemen, grondverwerving, het verleggen van kabels en leidingen, aanbestedingstrajecten en voldoende personele capaciteit. Projecten kunnen hierdoor vertraging oplopen waardoor de besteding doorschuift naar latere jaren. Bij de bestuursmonitor van september zullen we meer inzicht kunnen verschaffen in de investeringsbesteding 2023. In de betreffende programma's zijn de prognoses, voortgang en de risico's van de projecten nader toegelicht.

In deze bestuursmonitor is er 1 investering met een verwachte overschrijding groter dan de toegestane 10% van het netto krediet. De prognose van de totale project "Bijdrage oprit dijk bij Baalhoek" bedraagt € 350.000,-. Deze kosten worden verdeeld over de 3 partijen waardoor de bijdrage voor Scheldestromen ongeveer € 120.000,- zal worden. Er was reeds € 100.000,- krediet beschikbaar gesteld waardoor een aanvullend krediet van € 20.000,- noodzakelijk is. Aan de begroting 2023 wordt het project "voorbereiding groot onderhoud RWZI Hulst" toegevoegd, het projectvoorstel is separaat opgenomen op de agenda ter behandeling in uw algemene vergadering.

Besluitvorming:

Voor het volgende project wordt de AV gevraagd krediet beschikbaar te stellen:

- PRJ1569 Bijdrage oprit dijk bij Baalhoek: een aanvullend krediet van € 20.000,- bruto/netto beschikbaar te stellen (zie programma Waterkeringen).

Programma Waterkeringen

Totaal Programma Waterkeringen

Overzicht prestaties programma Waterkeringen

Prestatie-indicator	Doel begroting 2023	Realisatie monitor mei 2023	Realisatie 31-12-2022
425 km primaire waterkeringen, inclusief kunstwerken, is beoordeeld o.b.v. de wettelijke veiligheids-normering (%)	100%	100%	100%
De organisatie voldoet aan de inrichtingseisen van de Zorgplicht op de primaire waterkeringen (%)	100%	93%	92%
De organisatie voldoet aan de uitvoeringseisen van de Zorgplicht op de primaire waterkeringen (%)	100%	85%	85%
560 km regionale waterkeringen, inclusief kunstwerken, is beoordeeld o.b.v. de nieuwe provinciale veiligheidsnormering (%) *	**		**

* Prestatie-indicator gebaseerd op aanpassing in Evaluatie en actualisatie Strategienota 2019-2023

** De norm wordt pas in 2023 vastgesteld

Toelichting prestaties programma Waterkeringen

Voor de waterveiligheidsopgave staat het inrichten van de waterveiligheidsketen (wettelijke beoordeling - zorgplicht (beheer en onderhoud) - versterkingsopgave Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) centraal. De beoordeling van de regionale waterkeringen en inliggende kunstwerken zal in overleg met de provincie nader worden ingepland. Bij de implementatie van de zorgplicht wordt vooruitgang geboekt, dit met name door vooruitgang bij de inrichting van de crisisorganisatie. De scores voor het voldoen aan de inrichtingseisen (93%) en uitvoeringseisen van de zorgplicht (85%) zijn gewijzigd ten opzichte van eind 2022.

Er is gestage vooruitgang in de aanpak van het groot onderhoud van diverse objecten. Dit zien we terug in de vraagstukken rond schadeherstel, onderhoud en renovatie van objecten die niet direct van belang zijn voor de waterveiligheid. Voor een aantal objecten (zoals Julianahaven in Yerseke en Kaai 85 in Hansweert) en diverse cultuurhistorische (niet waterkerende) objecten zoals Kazematten Vlissingen, Zuiderhoofd Westkapelle en Haven Waarde is de situatie in kaart gebracht en zijn mogelijke risico's in beeld. Gezien de beperkte beschikbaarheid van capaciteit en financiële middelen zullen nog dit jaar ingrijpende keuzes moeten worden gemaakt.

Exploitatiekosten programma Waterkeringen

Kosten- en opbrengstsoorten	Bedragen x € 1.000		
	Begroting 2023, inclusief begrotingswijzigingen	Prognose 2023	Afwijking
Externe kosten	7.469	7.469	0
Externe opbrengsten	-447	-447	0
Personeelskosten	4.330	4.330	0
Rente en afschrijving	1.193	463	730
Netto kosten programma waterkeringen	12.545	11.815	730

Toelichting programma Waterkeringen externe kosten & opbrengsten

Externe kosten (geen wijzigingen)

Het programma Waterkeringen laat op totaalniveau ten opzichte van de begroting 2023 nog geen stijging of daling zien van de externe kosten. Hieronder een korte toelichting. In de volgende monitor verwachten we meer inzicht te hebben in eventuele afwijkingen.

- Het stormseizoen heeft vooralsnog niet geleid tot onvoorziene of extra kosten.
- Bij het onderhoud aan primaire en regionale kunstwerken hebben zich nog geen onvoorziene zaken voorgedaan.
- De onderhoudswerkzaamheden op en nabij de waterkeringen mogen pas na 1 april starten en hebben ook nog niet geleid tot aangepaste prognoses.

Externe opbrengsten (geen wijzigingen)

De externe opbrengsten bij het programma Waterkeringen bestaan grotendeels uit de bijdragen voor de exploitatie Veerse Meer en diverse opbrengsten zoals schadevergoedingen of diensten voor derden. Bij deze opbrengsten zijn er nog geen wijzigingen in de prognoses.

Toelichting exploitatiekosten programma Waterkeringen risico's en ontwikkelingen

- Van de Unie van Waterschappen is nog geen nieuwe raming ontvangen voor de solidariteitsbijdrage aan het Hoogwaterbeschermingsprogramma voor 2023. De prognose voor deze bijdrage is daarom gelijk gebleven aan de raming uit de begroting 2023 (€ 3.300.000,-). In de volgende monitor verwachten we meer duidelijkheid te hebben over de bijdrage voor 2023.
- Het is nog niet exact duidelijk welke onderhoudsmaatregelen door de Centrale Werkplaats (CWP) in 2023 worden uitgevoerd. Hoewel hier volop overleg over is, speelt de beschikbare capaciteit (CWP) in relatie tot het organisatiebreed werkpakket, alsmede de benodigde inwerkperiode van de nieuwe maintenance engineer Waterkeringen hier ook een rol in.
- Er blijken relatief grote maatregelen noodzakelijk om de stabiliteit van kadewand Kaai 85 te borgen. Dit was niet eerder bekend en daarom ook niet begroot voor 2023. Momenteel worden aard en omvang van de maatregelen, alsmede de kosten, bepaald. Afhankelijk daarvan bestaat er een kans om voor het uitvoeren van (een deel van) de maatregelen “mee te liften” op een bestortingsbestek van Rijkswaterstaat. Uitvoering van de maatregelen is ook nog afhankelijk van het juridische aspecten van het medegebruik van de kade.

Toelichting personeelslasten programma Waterkeringen

Geen afwijking te verwachten.

Toelichting personeelslasten programma Waterkeringen risico's en ontwikkelingen

n.v.t.

Toelichting rente en afschrijving programma Waterkeringen

Rente en afschrijving (€ 730.000,- lager):

- De afschrijvingskosten vallen € 12.000,- lager uit.
- De rentekosten vallen € 718.000,- lager uit.
De extra rente die bij de begroting voorzien was om de dijkversterking Hansweert te financieren van € 624.000,- is vooralsnog niet nodig. Daarnaast is in de prognose rekening gehouden met € 94.000,- lagere rentekosten, als gevolg van rente die we nu ontvangen over het saldo op de rekening schatkistbankieren bij het Rijk en gelden die uitgezet zijn bij andere overheidsorganisaties.

Investerings Programma Waterkeringen

bedragen x € 1.000

Project	Technisch gereed cf AV besluit	Planning techn. Gereed	Algemeen voorb. krediet	AV besluitvorming			Prognose totaal investering			Bestedingen 2023			
				AV-krediet bruto	AV-krediet subs/ bijdr	AV-krediet netto	Bruto	Subs	Netto	Begroot	Prognose		
1 programma waterkeringen													
Voorlopig financieel afgerond													
totaal voorlopig financieel afgerond													
Onderhanden investeringen													
PRJ1176C	Aanpassingen getijdenduiker	12-23	09-24		2.223	-1.303	920	2.223	-1.303	920	273	95	
PRJ1440C	Aanlegvoorzieningen Veerse Meer 2022	12-22	12-22		320		320	261		261	4	4	
PRJ1440D	Aanlegvoorzieningen Veerse Meer 2023	12-23	12-23		320	-30	290	312	-40	272	260	150	
PRJ1513	Muur van Altena	12-23	12-23		2.156	-615	1.541	2.280	-615	1.665	896	1.205	
PRJ1530	Planvorming keersluis Zierikzee	12-24	01-24		250		250	90		90		80	
PRJ1567	Haven Streijtenham	11-23	12-23		120		120	82		82	120	72	
PRJ1569	Bijdrage Oprit dijk bij Baalhoek	12-23			100		100	120		120	100	120	
PRJ1013D	HWBP Hansweert-Kerncentrale (24S-2)				542	-488	54	542	-488	54	234	-118	
PRJ1013H	HWBP Hansweert (24S-1)	12-26	07-27		174.109	-145.124	28.985	171.386	-145.202	26.185	6.619	8.376	
PRJ1013HA	HWBP Hansweert Innovatie	12-22	03-23		575	-543	32	737	-705	32			
PRJ1013I	HWBP Ansl kerncentr-Tennet (24S-3)				70	-63	7	70	-63	7	4	4	
PRJ1013L	HWBP St. Annaland (24AK)	09-24	09-24		1.800	-1.619	181	1.800	-1.619	181	52	-26	
totaal onderhanden investeringen					182.585	-149.785	32.800	179.904	-150.035	29.869	8.562	9.963	
(Intern) in voorbereiding													
PRJ1440E	Aanlegvoorzieningen Veerse Meer 2024		12-24	35				330		330	20	20	
PRJ1440F	Aanlegvoorzieningen Veerse Meer 2025		06-25	30				320		320		20	
PRJ1499	Restopgave vooroeverbestedingen		01-26	35				10.591	-10.591	-	200	-63	
PRJ1526	Herstel Zuiderhoofd Westkapelle		12-26					200		200		25	
PRJ1576	Aankoop primaire waterkeringen 2023							250		250		250	
PRJ1013D	HWBP Hansweert-Kerncentrale (24S-2)							59.458	-53.512	5.946			
PRJ1013I	HWBP Ansl kerncentr-Tennet (24S-3)							1.430	-1.287	143			
PRJ1013L	HWBP St. Annaland (24AK)							1.100	-991	109			
totaal (intern) in voorbereiding					100			73.679	-66.381	7.298	220	252	
Totaal programma waterkeringen					100	182.585	-149.785	32.800	253.583	-216.416	37.167	8.782	10.215

Toelichting investeringen programma Waterkeringen

Algemeen

De geplande bestedingen voor de investeringen 2023 in het programma waterkeringen komen ongeveer € 1,4 miljoen (netto) hoger uit. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een verwachte hogere netto besteding bij de projecten PRJ1013H HWBP Hansweert en PRJ1513 Muur van Altena.

- Het uitvoeren van groot onderhoud aan de Muur van Altena (PRJ1513) in Vlissingen is in het voorjaar van 2022 gestart. De werkzaamheden van de eerste fase zijn voor aanvang van het stormseizoen 2022 afgerond. In maart 2023 zijn de werkzaamheden van fase 2 gestart. Naar verwachting zullen de werkzaamheden in 2023 worden afgerond en de verwachting is dat het beschikbare krediet met ongeveer € 125.000,- zal worden overschreden. Omdat deze overschrijding binnen de 10% van het netto krediet blijft is geen aanvraag voor aanvullend krediet nodig.
- Voor het project PRJ1569 Oprit dijk bij Baalhoek is de verwachting dat de kosten het beschikbaar gestelde krediet gaan overschrijden. Ten tijde van het opstellen van de begroting 2023 was de raming van de totale kosten ongeveer € 300.000,- maar de verwachting is nu dat dit ongeveer € 350.000,- zal worden. Het project wordt in samenwerking met de gemeente Hulst en de provincie Zeeland uitgevoerd waarbij iedere partij 1/3 van de kosten voor zijn rekening neemt. De bijdrage voor Scheldestromen wordt dan afgerond € 120.000,- waardoor er een aanvullend krediet van € 20.000,- benodigd is.
- Bij het project PRJ1176C Aanpassingen Getijdenduiker is de verwachting dat de technische afronding gaat uitlopen van 2023-12 naar 2024-09. De oorzaak van deze uitloop is de langere levertijden van elektronische componenten waardoor de realisatie van de aanpassingen naar verwachting pas in juni 2024 gereed is. Daarna volgt nog een periode van 3 maanden voor monitoring waarmee het project in september 2024 technisch wordt afgerond.

HWBP-projecten

- PRJ1013H HWBP Hansweert: Het project is na de gunning in september 2022 voortvarend van start gegaan en verloopt in de uitvoering volgens de planning. De benodigde grondverwerving heeft voortdurend de aandacht. Tot nu toe is er tijdige overeenstemming bereikt met de grondeigenaren op de plaatsen waar het werk wordt uitgevoerd en is er geen sprake van stagnatie. Het risicoprofiel van het project wordt maandelijks herzien en gedeeld in de organisatie. Waar nodig worden beheersmaatregelen ingezet.
Wat betreft de personele invulling is er een risico voor wat betreft de inzet van een omgevingsmanager. De huidige omgevingsmanager gaat eind juni met pensioen. We zijn er nog niet in geslaagd een nieuwe omgevingsmanager aan te trekken. De eindprognose bruto komt overeen met de werkelijke kosten van de verkenningsfase + de planuitwerkingsfase en de gebudgetteerde kosten voor de realisatiefase, welke overeenstemt met het krediet voor deze fase. Er is op dit moment geen reden de eindprognose bij te stellen.
De geplande datum voor technische afronding wordt verschoven van 2026-12 naar 2027-07. In de overeenkomst met de opdrachtnemer en in het plan van aanpak is als datum voor technische afronding 2027-07 opgenomen. In de kredietaanvraag was 2026-12 als datum technische oplevering opgenomen wat achteraf niet blijkt te kloppen.

- PRJ1013L HWBP Sint Annaland: Na afronding van de planvormingsfase zal in het 3e kwartaal van 2023 het krediet voor de realisatiefase worden aangevraagd. Waar het eerst de inzet was om dit project te combineren met een project van de gemeente Tholen voor de ruimtelijke inrichting van dit gebied is nu besloten om dit niet meer te doen. Reden is dat de uitwerking bij de gemeente Tholen nog niet is afgerond.

Ontwikkelingen

Op termijn krijgen we te maken met groot onderhoud (o.a. stalen damwanden en afsluitbare kunstwerken). Het is belangrijk om tijdig de omvang en de scope helder te hebben en vroegtijdig te beginnen met deze projecten.

Risico's

Wat betreft het groot onderhoud aan de Muur van Altena kan het zijn dat eventuele schades pas aan het licht komen tijdens de uitvoering (omdat deze vooraf visueel niet zichtbaar waren en niet geïnventariseerd konden worden).

Kansen

Door tijdig te beginnen met de voorbereidingen t.b.v. aanlegvoorzieningen Veerse Meer ontstaan er mogelijkheden om bepaalde werkzaamheden/onderzoeken te combineren.

Afwijkingen waarover besluitvorming door de AV dient plaats te vinden

Exploitatie

- Voorstel om de besparing op de kapitaallasten van € 730.000,- op te nemen in de 3e begrotingswijziging 2023.

Investerings

- PRJ1569 Bijdrage oprit dijk bij Baalhoek
Er wordt een aanvullend krediet van € 20.000,- gevraagd. De prognose is nu dat de totale projectkosten ongeveer € 350.000,- zullen worden. Deze kosten worden verdeeld over de 3 partijen waardoor de bijdrage voor Scheldestromen ongeveer € 120.000,- zal worden. Er was reeds € 100.000,- beschikbaar gesteld waardoor er nu een aanvullend krediet van € 20.000,- benodigd is.

Programma Watersystemen

Totaal Programma Watersystemen

Overzicht prestaties programma Watersystemen

Prestatie-indicator	Doel begroting 2023	Realisatie monitor mei 2023	Realisatie 31-12-2022
KRW-waterlichamen voldoen aan de doelen voor ecologische waterkwaliteit voor macrofauna (%)	80%-85%	41%	41%
KRW-waterlichamen voldoen aan de doelen voor ecologische waterkwaliteit voor macrophyten (%)	80%-85%	3%	3%
KRW-waterlichamen voldoen aan de doelen voor ecologische waterkwaliteit voor fytoplankton (%)	80%-85%	10%	10%
KRW-waterlichamen voldoen aan de doelen voor ecologische waterkwaliteit voor vis (%)	80%-85%	74%	74%
Watersystemen zijn bereikbaar voor vis (% t.o.v. de oppervlakte van het totale beheergebied)	49%	53%	53%
Natuurvriendelijke oevers aangelegd (in km)	3,0	0	2,9
KRW-waterlichamen voldoen aan de normen voor de chemische waterkwaliteit (%)	85%	0%	0%
Planvorming Wateropgave afgerond: het gebied is doorgerekend op basis van de inundatienormen (%)	100%	100%	100%
De maatregelen om het beheersgebied voor wateroverlast (WB21) op orde te brengen zijn uitgevoerd (%)	93%	60%	60%
Het gebied heeft een actueel vastgesteld peilbesluit (%)	100%	83%	83%
De maatregelen om het beheersgebied voor peil-beheer (GGOR) op orde te brengen zijn uitgevoerd (%)	75%	63%	63%
Aantal afwijkingen van de bandbreedte in het peilgebied door technisch falen	<=5	0	1

Toelichting prestaties programma Watersystemen

Het werk in het watersysteem bestaat uit een divers aantal werkzaamheden. De afdeling zorgt zowel voor het reguliere onderhoud en het voldoende op orde houden van de wateren en assisteert zoals stuwten en gemalen. De veranderende regelgeving, denk alleen maar aan het GLB, en de toenemende vraag van derden hebben impact op de realisatie van projecten en daarmee ook op de uitvoering van beheer en onderhoud. Binnen de afdeling worden steeds meer vacatures vervuld en blijven we, als lerende organisatie werken aan de basis op orde en planmatige en toekomstgerichte aanpak van projecten en opgaven. De samenwerking en onderlinge afstemming met andere overheden en diverse belangenpartijen maakt intensief onderdeel uit van het werk. Bij het plannen van projecten merken we dat steeds veranderende regelgeving en grondverwerving grote impact en dus ook veel aandacht behoeven in de planning.

Toelichting afwijking op prestatie-indicatoren:

- De KRW toetsingen 2023 zijn nog niet uitgevoerd waardoor er op dit moment geen geactualiseerd beeld is. De toetsingen worden uiterlijk in juni/juli 2023 uitgevoerd.
- Natuurvriendelijke oevers: De doelstelling voor 2023 is de aanleg van 3 km NVO oevers. Er is ongeveer 3 km concreet in voorbereiding. Op dit moment is nog onzeker of deze oevers dit jaar daadwerkelijk kunnen worden aangelegd. Dat hangt onder meer af van benodigde proceduredtijd. Mocht dat niet lukken dan worden

deze oevers in 2024 aangelegd. Tevens wordt er gewerkt aan de grondverwerving voor de doelstellingen voor komende jaren.

- **Maatregelen voor wateroverlast:** Ons watersysteem moet in 2027 volledig voldoen aan de inundatienormen (WB21), die zijn vastgesteld in het Omgevingsplan Zeeland. De laatste PWO studies zijn afgerond (PWO West Zeeuws-Vlaanderen is in routing naar de AV voor vaststelling), hiermee zijn de knelpunten in beeld. De maatregelen zullen komende jaren verder worden geprogrammeerd en uitgevoerd.
- **Actueel vastgesteld peilbesluit:** Het definitieve peilbesluit voor West Zeeuws-Vlaanderen staat geagendeerd in de AV van 8 juni 2023. Hiermee wordt voor het hele gebied een actueel peilbesluit gerealiseerd.
- **Maatregelen om het peilbeheer op orde te brengen:** Eind 2023 hebben we alle peilbesluiten geactualiseerd. Vervolgens voeren we de benodigde maatregelen uit om de gewenste peilen overal te kunnen voeren. In 2027 moet het gebied hiervoor volledig op orde zijn.

Exploitatiekosten programma Watersystemen

Bedragen x € 1.000

Kosten- en opbrengstsoorten	Begroting 2023, inclusief begrotingswijzigingen	Prognose 2023	Afwijking
Externe kosten	17.903	18.208	-305
Externe opbrengsten	-99	-137	38
Personeelskosten	9.780	9.562	218
Rente en afschrijving	8.701	7.768	933
Netto kosten programma Watersystemen	36.285	35.401	884

Toelichting programma Watersystemen externe kosten & opbrengsten

Externe kosten (€ 305.000,- hoger):

De mei monitor laat een verwachte stijging van de externe kosten zien van € 305.000,-. Hieronder worden de afwijkingen nader toegelicht.

- **Beheer en procesvoering gemalen en stuwen (€ 254.000,- hoger)**
De stijging wordt veroorzaakt door hogere elektriciteitskosten ten gevolge van stijging van de netwerkkosten vanaf 2023. Bij de opstelling van begroting 2023 was dit nog niet bekend.
- **Onderzoek waterbodems (€ 74.000,- hoger)**
De onderzoekskosten voor bagger vallen hoger uit, vanwege meer verdachte locaties van de baggergebieden 2024. Dit wordt voor € 38.000 gedekt door hogere opbrengsten baggerspecie.
- **Assetmanagement (€ 25.000,- lager)**
Vooralsnog wordt uitgegaan van lagere kosten voor assetmanagement. Komende periode krijgt de nadere organisatiebrede uitwerking van assetmanagement een vervolg.

Externe baten (€ 38.000,- hoger)

- Dit betreft een vergoeding van de provincie voor aanlevering van baggerspecie.

Toelichting exploitatiekosten programma Watersystemen risico's en ontwikkelingen

- De beheer en onderhoudswerkzaamheden van de watersystemen zijn seizoensgebonden en vinden voor een groot deel plaats na het broedseizoen (juli/augustus). Vooralsnog worden de werkzaamheden conform planning uitgevoerd. De GWW index laat in januari 2023 een stijging zien van 2,9% ten opzichte van oktober 2022. Ten opzicht van het jaargemiddelde zou dit bij een ongewijzigde GWW index uitkomen op een prijsstijging van 5%, bij een begrote index van 4%. Vooralsnog gaan we er van uit dat dit opgevangen kan worden binnen het huidige budget.
- Voor wat betreft het programma Zoet Water Delta is het project 'hergebruik effluent' van start gegaan.
- Voor het onderhoud van beheer van stuwen is in het 1e kwartaal een opzet gemaakt voor een realistische onderhoudsplanning en zijn de eerste opdrachten reeds uitgezet. Verwachting is dat het betreffende budget dit jaar volledig wordt ingezet.
- De laatste maanden is te zien dat in de offertes voor het technisch onderhoud en materialen hogere prijzen worden opgevoerd dan gelijke offertes van circa 4 maanden eerder. Dit betreft ongeveer een prijsstijging van 7%. Er moet nog afgewacht worden hoe zich dat in de loop van het jaar verder ontwikkelt.
- De uitrol van het TIA portal (software voor de zuiveringen, rioolgemalen, poldergemalen, geautomatiseerde stuwen e.d.) wordt voorzien in 2023. Het benodigd budget van € 175.000,- is echter niet opgenomen in de begroting. Komende periode wordt nagekeken of dit vanuit het exploitatiebudget kan worden opgevangen of dat dit, gezien de aard en omvang van de uitgaven, als investering aangevraagd dient te worden.

Toelichting personeelslasten programma Watersystemen

Personeelslasten (€ 218.000,- lager):

- Het voordeel wordt grotendeels veroorzaakt doordat begrote formatieplaatsen nog niet zijn ingevuld. Hiertegenover staan deels extra kosten voor inhuur.

Toelichting personeelslasten programma Watersystemen risico's en ontwikkelingen

Voor beleid en ondersteuning zijn nog niet alle formatieplaatsen ingevuld. De verwachting is dat we in de loop van het jaar meer zicht krijgen op de invulling van de openstaande formatieplaatsen. Dit heeft mogelijk gevolg voor bijvoorbeeld het budget kennisontwikkeling.

Toelichting rente en afschrijving programma Watersystemen

Rente en afschrijving (€ 933.000,- lager):

- De afschrijvingskosten vallen € 462.000,- lager uit.
Bij de begroting was er vanuit gegaan dat het project Baggeren uitwateringskanaal Cadzand in 2022 gereed zou zijn en dus zou worden afgeschreven. Dit project loopt nog door in 2023, wat een voordeel in afschrijving oplevert van € 453.000,-.
Daarnaast nog andere kleine verschillen.
- De rentekosten vallen € 471.000,- lager uit.
Bij de prognose is rekening gehouden met minder rente dan begroot. Omdat we nu rente ontvangen over het saldo op de rekening schatkistbankieren en omdat er gelden uitgezet zijn bij andere overheidsorganisaties.

Investerings Programma Watersystemen

bedragen x € 1.000

Project	Technisch gereed cf AV besluit	Planning techn. Gereed	Algemeen voorb. krediet	AV besluitvorming			Prognose totaal investering			Bestedingen 2023		
				AV-krediet bruto	AV-krediet subs/ bijdr	AV-krediet netto	Bruto	Subs	Netto	Begroot	Prognose	
2 programma watersystemen												
Voorlopig financieel afgerond												
PRJ1431A	Baggeren Vinkenisse-en Bathsekreek17	12-19	12-19		1.900		1.900	1.136		1.136		10
PRJ1431B	Baggeren Domburgse watergang '17	12-19	12-19		1.250		1.250	1.126		1.126		7
PRJ1431C	Baggeren het Koegat '17	12-19	12-19		1.000		1.000	743		743		
PRJ1456A	Uitv.duikers/stuwen GGOR/WB21 2021	12-22	12-22		1.500		1.500	1.512		1.512		
totaal voorlopig financieel afgerond					5.650		5.650	4.517		4.517		17
Onderhanden investeringen												
PRJ1034	PWO WB21/KRW/GGO 14-19	08-23	08-23		2.058		2.058	1.667		1.667		
PRJ1129	Gemaal de Poel,capaciteitsvergroting	12-23	06-24		9.170	-3.350	5.820	9.170	-4.417	4.753	2.699	2.528
PRJ1153I	Revisie pompinstallatie gm Hellewoud	09-22	09-22		950		950	917		917		
PRJ1153J	Gemaal de Luyster	07-22			400		400	290		290	275	275
PRJ1153N	Krooshekreiniger pg Oosterland	12-22			275		275	202		202	200	200
PRJ1153O	Krooshekreiniger pg Postweg	03-23	05-23		300		300	244		244	225	225
PRJ1168C	Kruispolder-voorbereiding	12-23	12-23		2.965	-287	2.678	2.965	-287	2.678	60	522
PRJ1168D	Kruispolder visp stuw Dreefken	12-24	12-24		250	-90	160	221	-77	144	30	15
PRJ1443	OAS-Wschouwen maatr watersyst fase B	12-27	12-27		1.323		1.323					
PRJ1456B	Uitv.duikers/stuwen GGOR/WB21 2022	12-23	12-23		1.725		1.725	1.725		1.725	725	915
PRJ1456C	Uitv.duikers/stuwen GGOR/WB21 2023	12-24	12-24		1.725		1.725	1.725		1.725	1.000	725
PRJ1458A	Uitv WB21/KRW/GGOR Oude Haven	12-23	10-23		350		350	278	-250	28		6
PRJ1459	Baggeren uitwat. kanaal Cadzand	12-22	05-23		9.900	-1.100	8.800	10.071	-1.213	8.858	340	512
PRJ1459A	Baggeren Stierskreek	12-21	11-21		5.295	-746	4.549	2.567	-746	1.821		50
PRJ1472	Uitvoering WB-21/KRW/GGOR 2021	12-23	12-23		1.250		1.250	1.250		1.250	350	439
PRJ1491B	Baggeren grote wateren Bonte Kof	12-24	12-24		1.247		1.247	1.246		1.246	180	951
PRJ1492	Uitv.WB-21/KRW/GGOR 2022	12-24	12-24		1.250		1.250	1.251		1.251	750	500
PRJ1498A	Verv.best.techn.inst. Opmal 21	06-23	06-23		500		500	293		293	10	16
PRJ1504	Uitvoer.stedelijke waterplannen 2021	12-23	12-23		302		302	307		307	218	218
PRJ1532A	Vispassages voorbereidingskrediet	12-23	12-23		636		636	33		33	426	400
totaal onderhanden investeringen					41.871	-5.573	36.298	36.421	-6.990	29.431	7.488	8.497
(Intern) in voorbereiding												
PRJ1088	Gemaal Zoetendijk Oud-Vossemeer		08-24	128				3.153	-774	2.379	1.343	606
PRJ1098A	Vispassage gemaal van Borssele		12-24					1.275	-816	459		

Monitor mei 2023

PRJ1153P	Renovatie poldergemaal Baarland		50				378		378		25
PRJ1153Q	Renovatie poldergemaal Coudorpe		50				455		455		25
PRJ1153R	Poldergemaal Quarlespolder		50				1.052		1.052		25
PRJ1153S	Renovatie Poldergemaal Zuidwatering	12-24					1.153		1.153		300
PRJ1153T	Renovatie Poldergemaal Kadijk						730		730		
PRJ1167A	Vispassage gemaal Lovenpolder	12-24					549	-280	269		
PRJ1168E	Kruispolder-uitvoer	12-24					3.887	-1.303	2.584	1.330	83
PRJ1168F	Gemaal Walsoorden	02-27	45				6.003		6.003	250	250
PRJ1170B	Moervaart/Zuidleden en Zwarte Sluis	11-25	129				3.016	-1.508	1.508	100	203
PRJ1391	BOB Zeeuws Vlaanderen						3.201	-1.600	1.601		
PRJ1434	Baggerwerken grote wateren 2026 e.v.						29.401		29.401		
PRJ1453	Gemaal Waarde	06-24					1.225		1.225	300	400
PRJ1455	Gemaal Spanjaardweg winter Braakman	08-24	126				2.279	-504	1.775	913	466
PRJ1491	Bag. Sint Kruiskreek	12-25	250				1.376		1.376	25	25
PRJ1491A	Bag. Smedekbrugge Kreek	12-25					1.177	-25	1.152	25	355
PRJ1491C	Bag. Boschkreek De Sluis	12-25					1.045		1.045	25	25
PRJ1493	Baggeren grote wateren 2025										
PRJ1506	Uitvoering SWO Heikant 2023	06-24					151		151	148	148
PRJ1508A	Uitvoering SWO Vogelw Bresk.H.pl	07-24	35				548		548		
PRJ1508B	Uitvoering SWO Kortg.Driesch.Axel	12-25					187		187		
PRJ1509	Bijdrage stedelijke waterplan 2023ev						500		500		
PRJ1519A	Uitvoering gemaal Othene						9.970	-1.249	8.721	130	130
PRJ1532	Vispassage De Luyster	12-24					1.276	-817	459		
PRJ1549	Hergebruik effluent Deltaprgr. Zoetw	12-27					1.300		1.300	217	217
PRJ1560	Restauratie duikers Buthdijk (Axel)		60				485		485	25	25
totaal (intern) in voorbereiding			923				75.773	-8.876	66.897	4.831	3.308
Totaal programma watersystemen			923	47.521	-5.573	41.948	116.711	-15.866	100.845	12.319	11.821

Toelichting investeringen programma Watersystemen

Algemeen

Binnen het programma Watersystemen zijn er per eind mei 4 projecten voorlopig afgerond, 20 projecten waarvoor een AV-krediet is verstrekt zijn onderhanden en 27 projecten zijn in de voorbereidingsfase. Van deze laatste groep is er voor 10 projecten een algemeen voorbereidingskrediet aangevraagd.

De geprognosticeerde bestedingen komen in 2023 € 498.000,- lager uit ten opzichte van de begroting. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door het feit dat de liquiditeitsplanning van een aantal projecten is aangepast. Dit betreft bijvoorbeeld project Kruispolder, welke is aangepast ten gevolge van de scopewijziging en de projecten Gemaal Zoetendijk-Oud-Vossemeer en gemaal Spanjaardweg. Voor deze 2 projecten wordt in de Algemene vergadering van juli het krediet aangevraagd en zal de aanbesteding hierna volgen.

De belangrijkste afwijkingen in tijd en geld worden hieronder toegelicht:

- Een 3-tal projecten binnen programma Watersystemen hebben een uitloop van meer dan 6 maanden op de oorspronkelijke technische einddatum. Dit betreft de projecten Gemaal de Luyster (PRJ1153J), Krooshekreiniger poldergemaal Oosterland (PRJ1153N) en Krooshekreiniger poldergemaal Postweg (PRJ1153O). Dit vanwege een intern capaciteitstekort. Daarnaast zijn er nog een 2-tal projecten welke de geplande einddatum overschrijden met een uitloop van minder dan 6 maanden. Dit betreffen de projecten Gemaal de Poel, waarbij een de uitvoeringsplanning is bijgesteld ten gevolge van een latere aanbesteding dan oorspronkelijk gepland en project Baggeren uitwateringskanaal Cadzand welke in de afrondende fase zit. Dit laatste project laat een geringe overschrijding zien van € 58.000,- (0,6%) ten opzichte van het verstrekte krediet.
- De prognose op het project Uitvoering stedelijke waterplannen 2021 laat een geringe verwachte overschrijding zien van € 5.000,-.

Ontwikkelingen

-

Risico's

- Aandachtspunt blijft om voldoende voorbereidingstijd te reserveren voor grondverwerving. Dit speelt met name bij de SWO-projecten (Stedelijke Water Opgave) en de PWO-projecten (opgaven voor GGOR, WB21 en KRW om het watersysteem op orde te brengen tegen wateroverlast en voor juiste peilen en een goede waterkwaliteit). Dit kan al snel 1 tot 2 jaar vergen en is tot het moment van daadwerkelijke eigendomsoverdracht moeilijk te plannen.
- Waar in de plannings voor projecten tevens rekening mee moet worden gehouden is dat netwerkbeheerder Stedin heeft aangegeven dat voor het verleggen van kabels en leidingen er sprake is van veel vraag en een langlopende planning. Nu moet op basis van hun informatie voor de planning rekening worden gehouden met een termijn van 1,5 jaar tussen het moment van aanvraag en het daadwerkelijk verleggen van de kabels en leidingen.

- Het aantrekken van personele capaciteit voor de programmering en voorbereiding van nieuwe projecten blijkt gezien de arbeidsmarkt nog steeds moeilijk in te vullen en vraagt tijd. Dit zal nog niet zozeer effect hebben op de realisatiegraad in 2023 maar kan wel effect hebben op de projecten in de volgende jaren.

Kansen

- Het interreg project Moervaart/Zuidleden en Zwarte Sluis is een grensoverschrijdend project met de provincie Oost Vlaanderen, de Zwarte Sluispolder en Polder Moervaart Zuidlede. Dit project staat gepland voor uitvoer in 2024. Het doel van dit project is het klimaat robuust inrichten en beheers afspraken maken ten behoeve van het grensoverschrijdende watersysteem bij Othene en Langelede en de Poel en Vogelschorpolder. De doelstelling van dit project sluit aan bij de doelstellingen uit de Europese strategie voor aanpassing van klimaatverandering, waarbij er onder meer wordt gestreefd om de gebiedsinrichting aan te passen aan de verwachte klimaatverandering waardoor overstromingen en verdroging wordt voorkomen en de kwetsbaarheid van het agrarisch achterland en de natura2000 gebieden wordt verminderd. De subsidie aanvraag is op moment van schrijven van de monitor nog in behandeling.
- In het kader van het Nationaal Strategisch Plan (opvolger POP regeling) is de verwachting dat er in april 2024 weer een openstelling komt om projecten in te dienen voor subsidie. Momenteel wordt de verkenning gedaan om, uitgaande van de voorwaarden van de subsidieregeling, te kijken of er kansen zijn enkele projecten in te dienen.

Afwijkingen waarover besluitvorming door de AV dient plaats te vinden

Exploitatie

- Voorstel om de besparing op de kapitaallasten van € 933.000,- op te nemen in de 3e begrotingswijziging 2023.

Investeringen

- Geen afwijkingen in de kredieten groter dan 10% en/of € 250.000,-.

Programma Wegen

Totaal Programma Wegen

Overzicht prestaties programma Wegen

Prestatie-indicator	Doel begroting 2023	Realisatie monitor mei 2023	Realisatie 31-12-2022
Aantal geregistreerde verkeersdoden op waterschapswegen	0-4*	1	12
Vrijliggende fietspaden voldoen aan de verkeersveiligheidseisen m.b.t. breedte (%)	79%	77%	77%
80km-wegen ingericht volgens EHK (%)	100%	100%	100%
Percentage van de wegen waarvan de kwaliteit van de verharding voldoet aan de CROW-eisen voor veiligheid	95%	95%	95%
Percentage van de wegen waarvan de verharding voldoet aan de CROW-eisen voor comfort	95%	95%	95%
Percentage van de wegen waarvan de verharding voldoet aan de CROW-eisen voor aanzien	95%	94%	94%

Toelichting prestaties programma Wegen

M.b.t. de relatie tussen prestaties en middelen (capaciteit en geld) zijn de belangrijkste aandachtspunten:

Met de huidige formatie zijn wij goed in staat om onze kerntaken uit te voeren (m.n. zorgplicht/instandhouding). Er zijn echter geen mogelijkheden om aanvullende werkzaamheden uit te voeren. Denk hierbij aan participeren in plannen derden, aanpak overkoepelende thema's en pro-actief handelen naar nieuwe ontwikkelingen. Ook zal datamanagement een grotere rol gaan spelen in de toekomst. Het frequenter delen van data (met derden), onder meer gestuurd door de inwerkingtreding Omgevingswet (DSO), is een ontwikkeling waar wij op voorbereid moeten zijn. Het op orde brengen/valideren en beheer hiervan vergt een extra investering.

In de bijdrage uit het Wegenfonds worden kostenstijgingen gecompenseerd door indexering (accres genoemd). De indexering over 2022 (€ 1.191.000,-) is in de algemene reserves geplaatst. De eerste aanbestedingstevengvaller (deklagenbestek) van € 662.000,- diende zich al aan en is met instemming van de AV verwerkt.

Exploitatiekosten programma Wegen

Kosten- en opbrengstsoorten	Bedragen x € 1.000		
	Begroting 2023, inclusief begrotingswijzigingen	Prognose 2023	Afwijking
Externe kosten	23.339	23.411	-72
Externe opbrengsten	-18.644	-18.644	0
Personeelskosten	4.668	4.562	106
Rente en afschrijving	2.834	2.703	131
Netto kosten programma wegen	12.197	12.032	165

Toelichting programma Wegen externe kosten & opbrengsten

Externe kosten (€ 72.000 hoger)

Het programma Wegen laat ten opzichte van de begroting een stijging van de externe kosten zien van € 72.000,-. Hieronder wordt een toelichting gegeven op de belangrijkste verschillen.

- klein onderhoud van wegen, wegbermen en beplantingen (€ 107.000,- hoger)
Voor het klein onderhoud van wegen, wegbermen en beplantingen is de verwachting dat de begroting met in totaal € 107.000,- overschreden zal worden waarbij er geen sprake is van extra werkzaamheden maar de overschrijding voornamelijk het gevolg is van indexeringen van contractprijzen. De indexeringen zijn hoger dan waarmee in de begroting rekening gehouden is.
- pilot maaien (€ 60.000,- hoger)
In de begroting van 2023 was voor de pilot maaien in het kader van biodiversiteit € 100.000,- opgenomen. De verwachting is nu dat de totale kosten voor uitvoering, monitoring en analyse van de pilot in 2023 ongeveer € 160.000,- zullen worden. De pilot wordt uitgevoerd bij de programma's Wegen, Watersystemen en Waterkeringen maar de kosten worden volledig verantwoord op het programma Wegen.
- uitbesteding onderhoud beplanting en bermen (€ 31.000,- hoger)
Er is een prognose van € 31.000 opgevoerd voor kosten die gemaakt zullen worden voor uitbesteding van werkzaamheden aan onderhoud van beplanting en bermen als gevolg van onderbezetting. Deze kosten kunnen worden gecompenseerd via de personeelslasten waar een voordeel is ontstaan als gevolg van deeltijdwerken en vacature ruimte.
- overdrachten wegen (€ 126.000 lager)
We verwachten dat de kosten voor wegenoverdrachten € 126.000,- lager zullen uitvallen dan begroot. Er staan 4 wegenoverdrachten en een ruil op de planning voor 2023. De gewenningsbijdragen die het waterschap aan de nieuwe beheerders moet betalen zullen lager uitvallen dan begroot. Daarnaast wordt ook nog een te ontvangen gewenningsbijdrage verwacht voor overname van enkele rotondes op Schouwen-Duiveland van Rijkswaterstaat. Deze laatste overdracht stond gepland voor 2022 maar wordt nu in 2023 gerealiseerd.

Externe opbrengsten (geen wijzigingen)

In de externe opbrengsten worden momenteel nog geen wijzigingen verwacht.

Toelichting exploitatiekosten programma Wegen risico's en ontwikkelingen

n.v.t.

Toelichting personeelslasten programma Wegen

Personeelslasten (€ 106.000,- lager):

- Het voordeel van € 106.000,- wordt grotendeels veroorzaakt doordat begrote formatieplaatsen nog niet zijn ingevuld. Hiertegenover staan deels extra kosten voor inhuur.

Toelichting personeelslasten programma Wegen risico's en ontwikkelingen

n.v.t.

Toelichting rente en afschrijving programma Wegen

Rente en afschrijving (€ 131.000,- lager):

- De afschrijvingskosten vallen € 33.000,- hoger uit.
Er is een klein verschil van € 33.000,- in de afschrijvingen die bij de begroting nog niet was voorzien.
- De rentekosten vallen €164.000,- lager uit.
Bij de prognose is rekening gehouden met € 164.000,- lagere rentekosten als gevolg van rente die we nu ontvangen over het saldo op de rekening schatkistbankieren bij het Rijk en gelden die uitgezet zijn bij andere overheidsorganisaties.

Investerings Programma Wegen

bedragen x € 1.000

Project	Technisch gereed cf AV besluit	Planning techn. Gereed	Algemeen voorb. krediet	AV besluitvorming			Prognose totaal investering			Bestedingen 2023			
				AV-krediet bruto	AV-krediet subs/ bijdr	AV-krediet netto	Bruto	Subs	Netto	Begroot	Prognose		
3 programma wegen													
Voorlopig financieel afgerond													
PRJ1497A	Herinrichting Wijkhuijweg	06-21	05-21		573		573	548	-17	531			
PRJ1497B	Verbr.Bunkerpad en fietspad Zwaanweg	12-21	06-22		652		652	760	-283	476			
PRJ1497C	Verbreding fietspad Langendijk	12-22	10-22		519	-159	360	346	-121	225	10	8	
PRJ1497D	Gebiedsgerichte aanpak Borsele-Oost	12-22	04-23		459	-195	264	455	-195	260	-185	5	
PRJ1500	Landbouwroute Kamperland	11-20	06-21		1.255	-686	569	1.158	-633	525		20	
totaal voorlopig financieel afgerond					3.458	-1.040	2.418	3.267	-1.249	2.017	-175	33	
Onderhanden investeringen													
PRJ1299	Fietspad Roterij-Zuidijk(Dreischor)	12-24	12-24		1.100		1.100	3.473	-2.291	1.182	677	148	
PRJ1497K	Fietspad Zanddijk/GGA	12-25	12-25		650		650	650		650	400	400	
PRJ1525	Reconstructies wegen 2022	06-23	06-23		2.585		2.585	1.953		1.953			
PRJ1554	Reconstructies Wegen 2023	12-23	06-24		2.345		2.345	2.345		2.345	2.156	732	
totaal onderhanden investeringen					6.680		6.680	8.421	-2.291	6.130	3.233	1.280	
(Intern) in voorbereiding													
PRJ1462A	Reconstructie Vrijstraat Sas v. Gent			20				846	-534	312			
PRJ1497E	Verbr.fietspaden Klaasses- en Werend			145				2.727	-389	2.338	100	85	
PRJ1497F	Verbreding fietspad Doeleweg		12-25	110				1.174	-137	1.037	60	10	
PRJ1514B	Gr.onderhoud kunstwerken wegen 2025		07-25					600		600		50	
PRJ1555	Reconstructies Wegen 2024							2.345		2.345			
totaal intern in voorbereiding					275			7.692	-1.060	6.632	160	145	
Totaal programma wegen					275	10.138	-1.040	9.098	19.379	-4.600	14.779	3.218	1.458

Toelichting investeringen programma Wegen

Algemeen

Binnen het programma Wegen zijn 5 projecten voorlopig financieel afgerond. Deze projecten zijn technisch afgerond en kunnen als gevolg van de afrekening van de subsidie nog niet definitief financieel worden afgerond. Naar verwachting zullen eind 2023 de projecten definitief financieel worden afgerond. De geplande bestedingen voor de investeringen 2023 in het programma wegen komen ongeveer €1.760.000,- lager uit. De belangrijkste oorzaak hiervan is het project PRJ1554 Reconstructies 2023. Door extra flora & fauna onderzoeken in verband met de aanwezigheid van boomwortels op de locaties Annavosdijk/Oudelandsedijk en Heidedijk/Zwingelweg heeft het project vertraging opgelopen. De uitvoering van deze deelprojecten wordt deels verschoven naar 2024. Hierdoor wordt ook een groot deel van de bestedingen van dit project (ongeveer € 1.400.000,-) verschoven naar 2024. De technische afronding verschuift met 6 maanden van december 2023 naar juni 2024.

- Voor het project PRJ1299 Fietspad/Landbouwrouten Roterijdschor is op 14 december 2022 door de Algemene Vergadering een voorbereidingskrediet van € 1.100.000,- verstrekt. In dit voorbereidingskrediet is nog geen rekening gehouden met de subsidies en bijdragen die toegekend zijn voor de realisatiefase van het project. De aanvraag van het uitvoeringskrediet (bruto/netto) voor de realisatiefase zal in het 4e kwartaal van 2023 worden voorgelegd aan de Algemene Vergadering. In de voorbereiding is er veel aandacht nodig voor de vergunningverlening op het gebied van de stikstofwetgeving en het rooien en herplanten van bomen en struiken in en nabij het projectgebied.
- De realisatie van het project PRJ1497F fietspad Doeleweg wordt verschoven van 2024 naar 2025 in verband met een vertraging in de grondruil. De grondeigenaren zijn in principe akkoord met de overdracht van grond voor aanleg van het fietspad maar alleen indien er ruilgronden beschikbaar zijn. Er is op dit moment echter geen ruilgrond beschikbaar en het is nog onduidelijk of er op termijn ook ruilgrond beschikbaar komt. Zolang dit niet duidelijk is worden de voorbereidingen stilgelegd en is de uitvoering vooralsnog doorgeschoven naar 2025.

Ontwikkelingen

Vanwege het tijdig kunnen opstarten van grondverwerving, subsidietrajecten en verleggen van kabels en leidingen is het belangrijk dat tijdig met de voorbereidingen van de projecten wordt gestart. We hebben hier afgelopen 2 jaar een paar mooie stappen gezet door op basis van de meerjaren programmering eerder startdocumenten op te stellen en over te dragen van de afdeling Wegen naar de afdeling Projecten.. Dit betekent wel dat we eerder zicht moeten hebben/krijgen op de scope en verder vooruit moeten denken. Enkele projecten hebben al laten zien dat dit mogelijk is en voordelen oplevert.

Risico's

Kabel en leidingbeheerders geven aan langere doorlooptijden te moeten hanteren voor het verleggen van kabels en leidingen. Er is nu sprake van 1,5-2 jaar doorlooptijd en dit vormt een risico als het gaat om de doorlooptijd van onze eigen projecten. Dit versterkt de noodzaak om tijdig met de voorbereiding van nieuwe projecten te starten. Ook de doorlooptijd bij grondverwerving is en blijft een risico binnen de projectplanningen.

Kansen

Geen bijzonderheden te melden.

Afwijkingen waarover besluitvorming door de AV dient plaats te vinden

Exploitatie

- Voorstel om de besparing op de kapitaallasten van € 131.000,- op te nemen in de 3e begrotingswijziging 2023;

Investeringsen

- Geen afwijkingen in de kredieten groter dan 10% en/of € 250.000,-.

Programma Afvalwaterketen

Totaal Programma Afvalwaterketen

Overzicht prestaties programma Afvalwaterketen

Prestatie-indicator	Doel begroting 2023	Realisatie monitor mei 2023	Realisatie 31-12-2022
Rioolgemalen voldoen aan de afnameverplichting (%)	98%	98%	97,7%
Lozingen per jaar via overstorten door falen van het afvalwatersysteem	0	0	5
Zuiveringen voldoen aan de lozingseisen (%)	100%	100%	99,1%

Toelichting prestaties programma Afvalwaterketen

Algemeen:

De haalbaarheid van de prestaties van afvalwaterketen staat onder druk vanwege problemen met betrekking tot personele capaciteit (zowel kwantitatief als kwalitatief). Hierin spelen niet-ingevulde vacatures een rol en ook de benodigde inzet voor de afdeling projecten. Door de afdeling projecten wordt nog een stevig beroep gedaan op medewerkers van de afvalwaterketen. In het kader van het doorontwikkelen van de organisatie, het uniformeren van de werkwijze projectrealisatie, en het realiseren van een personele bezetting die past bij de opgave wordt in overleg bezien welke stappen hierin nodig zijn. Dit geldt voor Met name ook als het gaat over de personele bezetting en benodigde deskundigheid bij zowel de afdeling afvalwaterketen als de afdeling projecten zelf.

Vertraging in het realiseren van projecten is niet wenselijk vanwege de impact die dit heeft op de beheer en onderhoud werkzaamheden, en dus op de staat van de assets. Om de ambities en prestaties van onze zuiveringstaken zoveel als mogelijk te kunnen realiseren vindt inhuur plaats (vanwege o.a. verlof, ziekte, vergrijzing). De procesoperators worden hierdoor ontlast. Op die manier worden in ieder geval de wettelijke zuiveringstaken uitgevoerd. De samenwerking op het gebied van gemalenbeheer met de gemeente Middelburg vraagt nog steeds extra aandacht vanwege de invulling van de noodzakelijke capaciteit.

Met name uit het afgelopen jaar blijkt dat binnen afvalwaterketen in de toekomst rekening gehouden moet worden met: schaarste van grondstoffen, levertijden van materialen, inflatie, stijging van loonkosten en prijzen (bijvoorbeeld chemicaliën) en capaciteitsproblemen (kwalitatief en kwantitatief).

Toelichting afwijking op prestatie-indicatoren:

- Rioolgemalen voldoen aan de afnameverplichting (%)
Omdat alle gemalen één keer per jaar worden gemeten kan deze PI pas in de loop van 2023 vastgesteld worden.
- Lozingen per jaar via overstorten door falen van het afvalwatersysteem
Er hebben 5 lozingen plaatsgevonden waarvan 1 door een leidingbreuk en de andere 4 waren handmatige uitzettingen tijdens werkzaamheden.
- Zuiveringen voldoen aan de lozingseisen (%)
Vanwege de renovatie van de rwzi Retranchement heeft de installatie niet optimaal kunnen functioneren.

Exploitatiekosten programma Afvalwaterketen

Bedragen x € 1.000

Kosten- en opbrengstsoorten	Begroting 2023, inclusief begrotingswijzigingen	Prognose 2023	Afwijking
Externe kosten	13.370	14.192	-822
Externe opbrengsten	-1.316	-1.374	58
Personeelskosten	6.975	6.822	153
Rente en afschrijving	10.329	10.090	239
Netto kosten programma Afvalwaterketen	29.358	29.730	-372

Toelichting programma Afvalwaterketen externe kosten & opbrengsten

Externe kosten (€ 822.000,- hoger)

De eerste monitor 2023 laat een verwachte stijging van externe kosten zien van € 822.000,-. Hieronder worden de verschillen nader toegelicht. Omdat we net het eerste kwartaal achter de rug hebben en hierin al enige tegenvallers aan het licht gekomen zijn, zal in de volgende monitor de nadruk liggen op waar zullen we wellicht minder benodigd hebben en zal dit ook zo in de prognoses verwerkt worden.

- onderhoud programma afvalwaterketen (€ 228.000,- hoger)
Technisch onderhoud € 98.000,- hoger door niet voorziene noodzakelijke aanpassingen door klachten/regelgeving;
Onderhoud installaties € 74.000,- hoger door storingen en tegenvallers bij onderhoud zijn meer materialen aangekocht om rioolgemaal in bedrijf te houden en vertoonde Rioolgemaal Oesterputten Terneuzen meer slijtage dan verwacht;
Bij onderhoud zuiveringen € 56.000 hoger door een aantal grotere storingen waaronder een voortstuwer en aandrijfbak;
- onderhoud gemeente Middelburg (€230.000,- hoger)
In begroting 2023 is uitgegaan van vervulling vacature onderhoud gemalen met de gemeente Middelburg. De verwachting is nu externe kosten in 2023 zowel voor regulier werk als voor storingen (Hiertegenover staan lagere personeelslasten die bespaard worden door het niet invullen van de vacature ad € 77.000,- en hogere baten ad € 65.000,- i.v.m. doorberekening aan de gemeente Middelburg.);
- afzet slib (€ 217.000,- lager)
Op basis van 1e kwartaalrapportage SNB en begrotingstarief 2023 SNB lagere kosten afzet slib door toetreding nieuwe deelnemers eind 2022;
- beleid, planontwikkeling en ondersteuning (€ 170.000,- hoger)
Voor het opstellen van een beleidsnota voor de afdeling afvalwaterketen (€ 93.000,- hoger), nieuw contract reinigingen en inspecties transportstelsels (€ 20.000,- hoger), de verwachting meer uitgaven(€ 53.000,-) aan adviezen voor toekomstvisie MBR Terneuzen en aanpassingen aan het onderhoudsbeheerssysteem;
- chemicaliën (€ 163.000,- hoger)
Op basis marktontwikkeling tarieven zijn de kosten voor chemicaliën naar boven aangepast;

- energie (€ 143.000,- hoger)
Op basis prognoses elektriciteit zijn deze kosten naar boven aangepast door de forse stijging van de netwerkkosten vanaf 2023;
- transport slib (€ 58.000,- hoger)
Op basis de indexatie 2023 zijn de transportkosten slib naar boven aangepast.
- belastingen (€ 27.000,- hoger)
Conform voorlopige aanslagen 2023 zijn enkele posten belastingen naar boven aangepast;
- overige (€ 21.000,- hoger)
Saldering kleinere posten.

Externe baten: (€ 58.000,- hoger)

De eerste monitor 2023 laat een stijging van externe baten zien van per saldo € 58.000,-. Hieronder worden de verschillen nader toegelicht.

- Technisch Onderhoud (€ 113.000,- hoger)
De externe baten zijn naar boven aangepast i.v.m. hogere doorberekening kosten aan de gemeente Middelburg van € 113.000,- door latere invulling van de vacature.
- Beleid, planontwikkeling en ondersteuning (€ 50.000,- lager)
De vergoeding van de Covid-bemonstering is aangepast (afname van € 50.000,-) aan de verwachte uitgaven voor Covid-bemonstering.
- Beheer & Procesvoering zuiveringen (€ 5.000,- lager)
De prognoses baten van Evides voor afzet slib is met € 5.000,- naar beneden aangepast aan de hand van de verwachte afzet en prijs 2023.

Toelichting exploitatiekosten programma Afvalwaterketen risico's en ontwikkelingen

- De laatste maanden is te zien dat in offertes onderhoud/materialen hogere prijzen worden opgevoerd dan in gelijke offertes van ca. 4 maanden eerder. Dit betreft ca. 7%. Op alle onderhoudsposten van circa € 4 mln. begrotingstotaal zou dit een stijging van bijna € 0,3 mln. op het programma Afvalwaterketen betekenen. Er moet nog afgewacht worden hoe zich dat in de loop van het jaar verder ontwikkelt. Mogelijk zal tot indexatie besloten moeten worden om het geplande onderhoud 2023 uit te voeren of moeten keuze gemaakt worden binnen het beschikbare budget.
- Onze netwerkbeheerder TenneT heeft op 26 april 2023 opnieuw flinke tariefstijgingen aangekondigd voor 2024: een stijging 80-90% voor de transporttarieven voor HS (hoogspanning) aansluitingen. Het is nu nog niet helemaal duidelijk wat het effect hiervan is voor de LS (laagspanning) en MS (middenspanning) aansluitingen die het waterschap heeft, maar het is duidelijk dat er in 2024 opnieuw een aanzienlijke tariefstijging te verwachten is. Er wordt nu in de prognose rekening gehouden met een tariefstijging voor de netwerkkosten die gelijk is aan die in 2023 (ca. 50% stijging). Dit zou leiden tot een kostenstijging voor het waterschap van € 900.000,- in 2024 ten opzichte van de werkelijke kosten 2023. De definitieve netwerktarieven zullen pas in het najaar 2023 bekend worden.

Toelichting personeelslasten programma Afvalwaterketen

Personeelslasten (€ 153.000,- lager):

- Het voordeel wordt grotendeels veroorzaakt doordat begrote formatieplaatsen nog niet zijn ingevuld. Hiertegenover staan deels extra kosten voor inhuur.

Toelichting personeelslasten programma Afvalwaterketen risico's en ontwikkelingen

De komende periode zal gebruikt worden om inzicht in de formatie te krijgen (o.a. beheer, onderhoud, proces, voorbereiding projecten, data 'op orde'). Er wordt in beeld gebracht wat nu benodigd is maar wat gezien de toekomstige ontwikkelingen benodigd zal zijn. Hier zit een duidelijke link naar de op te stellen beleidsnota voor afvalwaterketen in 2023.

Bij het invullen van vacatures valt op dat het moeilijk is om geschikte kandidaten te vinden vanwege de krapte op de arbeidsmarkt. Het inspelen op de arbeidsmarkt zal een uitdaging worden: afvalwaterketen zal extra moeite moeten doen om medewerkers binnen te halen én te houden.

Met het geld van vacatures die niet ingevuld zijn wordt o.a. getracht om een persoon in te huren die een aantal (noodzakelijke) klussen/kleine projecten oppakt en zal afronden in 2023. Op die manier vindt er een verandering en optimalisatie van werkwijzen plaats. Werkwijzen worden efficiënter en afvalwaterketen staat gesteld voor de toekomst om met de nieuwe opgaven aan de slag te gaan.

Toelichting rente en afschrijving programma Afvalwaterketen

De kapitaallasten zijn € 239.000,- lager dan begroot bestaande uit:

- € 181.000,- hogere afschrijvingslasten door een verschuiving tussen programma's;
- € 420.000,- lagere rente omdat nu rente ontvangen wordt over het saldo op de rekening schatkistbankieren en omdat gelden uitgezet zijn bij andere overheidsorganisaties.

Investerings Programma Afvalwaterketen

bedragen x € 1.000

Project	Technisch gereed cf AV besluit	Planning techn. Gereed	Algemeen voorb. krediet	AV besluitvorming			Prognose totaal investering			Bestedingen 2023		
				AV-krediet bruto	AV-krediet subs/ bijdr	AV-krediet netto	Bruto	Subs	Netto	Begroot	Prognose	
4 programma afvalwaterketen												
Voorlopig financieel afgerond												
PRJ1223A	Renovatie rg Zierikzee	09-20	09-21		1.910		1.910	1.870		1.870		3
PRJ1571	Grond rg Krabbendijke, Frisostraat	03-23			14		14	14		14		14
totaal voorlopig financieel afgerond					1.924		1.924	1.884		1.884		17
Onderhanden investeringen												
PRJ1223O	Ombouw rioolgemaal Borssele	12-23	06-23		790		790	756		756	713	600
PRJ1223P	Ombouw rioolgemaal Wilhelminadorp	12-23	03-23		530		530	435		435	388	256
PRJ1223Q	Renovatie rg Arnemuiden	12-22	10-23		1.070		1.070	1.101		1.101	845	845
PRJ1223R	Renovatie rg Oost-Souburg	12-23	09-23		1.869		1.869	1.838		1.838	1.556	1.556
PRJ1223S	Renovatie rg Rilland	12-23	06-23		829		829	911		911	722	722
PRJ1233I	Prakt.onderz SVI-beheersing rwzi Tnz	07-21	06-23		350		350	382		382	370	245
PRJ1233K	Rwzi Verseput, renovatie E/W	11-23	06-24		8.100		8.100	8.308		8.308	5.000	5.000
PRJ1233L	Brandmeldinstal. rwzi TER+WAL+WAP	12-23	11-23		900		900	863		863	450	750
PRJ1234A	Rwzi WA-polder, verv.E-instal + fakk	06-24	10-24		2.500		2.500	2.457		2.457	1.450	1.450
PRJ1241	OAS maatregel Westerschouwen	12-22	11-23		1.575		1.575	1.658		1.658	1.000	1.450
PRJ1241A	Groot ond. RWZI Westerschouwen	10-20	08-21		5.700		5.700	5.711	-5	5.706		
PRJ1245	Rwzi Retranchement, uitbreiding hydr	05-23	05-23		13.376		13.376	12.877		12.877	4.570	3.138
PRJ1496	Bijdrage Phario	12-23	12-21		685		685	600		600		
PRJ1496A	Phario Fase A (aanvullend krediet)	07-23			61		61	61		61		
PRJ1521A	Relinen afvalwaterleidingen perc 1SD	11-23	11-23		2.003		2.003	1.881		1.881	103	200
PRJ1521B	Relinen afvalwaterleidingen perc 2ZV	11-23	11-23		7.378	-2.400	4.978	6.930	-1.978	4.952	2.646	2.721
PRJ1522	Aanleg zonnepanelen zuiveringen	12-21	10-22		5.263		5.263	4.745		4.745		
PRJ1562H	Windketel Waterpark Veerse Meer	12-23	12-27		250		250	251		251	250	
PRJ1572	Afdekken slibbuffers W'schouwen Vers	06-23	01-24		500		500	500		500	500	500
totaal onderhanden investeringen					53.729	-2.400	51.329	52.265	-1.983	50.282	20.564	19.434
(Intern) in voorbereiding												
PRJ1187A	Aanp. vrijvervalstelsel Westerschouw		12-26	60				67		67		60
PRJ1223T	Renovatie rg Goes		12-24	65				3.550		3.550		100
PRJ1233P	Groot onderhoud gashouder rwzi Wal		08-24					300		300	20	20
PRJ1243A	Rwzi Kloosterzande, uitbreiding		12-25					8.000		8.000		
PRJ1244	Rwzi Hulst, groot onderhoud		12-24					16.000		16.000		75

Monitor mei 2023

PRJ1541	Verduurzamen bijgebouw rwzi WAL/WAP		12-24	60				350	350		65	
PRJ1543A	Renovatie rg Magrette		12-24	20				170	170		50	
PRJ1543B	Renovatie rg Zuiddorpe Hoofdweg Zuid		12-24	25				700	700		50	
PRJ1543C	Renovatie rg Axel, Justaasweg		12-24	20				345	345		50	
PRJ1562	Aanpassing/vervanging rg's							32.098	32.098			
PRJ1562A	Renovatie rg Stavenisse		06-26	50				708	708		15	
PRJ1562B	Renovatie rg Kwadendamme		06-25	60				491	491		30	
PRJ1562C	Renovatie rg Kruiningen, Groeneweg		06-24	55				769	769		55	
PRJ1562D	Renov. rg Bruinisse, Molenweg/Wilma			100				1.027	1.027		64	
PRJ1562E	Renovatie rg Philippine							783	783		50	
PRJ1562F	Renovatie rg Paal							260	260			
PRJ1562G	Renovatie rg Koewacht, Klapstraat		06-25	65				693	693		39	
PRJ1562I	Renovatie rg Waarde			50				735	735		35	
PRJ1562J	Renovatie rg Sirjansland							730	730			
PRJ1562K	Renovatie rg Ellewoutsdijk			45				590	590		30	
PRJ1562L	Renovatie rg Scherpenisse							580	580			
				675				68.948	68.948	20	788	
Totaal programma afvalwaterketen				675	55.653	-2.400	53.253	123.096	-1.983	121.114	20.584	20.239

Toelichting investeringen programma Afvalwaterketen

Algemeen:

Binnen het programma Afvalwaterketen is in deze 1e bestuursmonitor 2023 1 project (PRJ1223A Renovatie rioolgemaal Zierikzee) afgerond, 19 projecten waarvoor een AV-krediet is verstrekt zijn onderhanden en 21 projecten zijn in de voorbereidingsfase. Van deze laatste groep is er voor 13 projecten een algemeen voorbereidingskrediet aangevraagd. Het totale investeringsvolume programma Afvalwaterketen 2023 is in de 1e bestuursmonitor geprognosticeerd op € 20.239.000,- . Dit is iets lager lager dan de begroting 2023. Dit doordat de investeringsvolumes van 4 projecten (PRJ1233L Brandmeldinstallaties rwzi's TER+WAL+WAP, PRJ1241 OAS Westerschouwen en PRJ1521A/B relinen) zijn doorgeschoven van 2022 naar 2023 maar ook doordat van 2023 naar 2022 is geschoven bij 3 projecten (PRJ1223O Ombouw rioolgemaal Borssele, PRJ12233I Prakt. onderzoek SVI-beheersing rwzi Terneuzen, PRJ1245 rwzi Retranchement). Per saldo een verlaging van € 345.000,-. De gestarte voorbereiding van vooral rioolgemaal was nog niet voorzien bij opstelling van de begroting 2023. De verwachting is dat de totale projectkosten van RWZI Retranchement (- € 500.000,- als gevolg van niet voordoen risico en lagere prijsstijgingen) en Rioolgemaal Wilhelminadorp (-€ 100.000,-) lager zullen uitvallen. De windketel Veerse Meer (€ 250.000,-) is van de planning 2023 gehaald in afwachting van vooruitgang ontwikkeling plannen van andere overheden.

Ontwikkelingen/kansen:

- PRJ1223T Renovatie rioolgemaal Goes In de Algemene Vergadering van 6 juli 2023 wordt voorgesteld het uitvoeringskrediet voor de renovatie van rioolgemaal Goes ter beschikking te stellen voor in totaal € 3.550.000,- . Als gevolg van de Corona-periode en de oorlog in Oekraïne is de productie van equipment en levertijden onzeker. Bewust is daarom ervoor gekozen om niet te wachten tot het vaststellen van de begroting 2024 maar om vooruitlopend te vragen het uitvoeringskrediet beschikbaar te stellen zodat de aanbesteding tijdig opgestart kan worden;
- PRJ1187/PRJ 1521C/PRJ1543 Relinen 2024-2027 In de Algemene Vergadering van 6 juli 2023 wordt voorgesteld uitvoeringskrediet beschikbaar te stellen van in totaal € 11.098.000,- /€10.419.000,- (bruto/netto) voor renovatie vrijvalstelsels te gemeente Terneuzen, gemeente Hulst en gemeente Schouwen-Duiveland in de periode 2024-2027. Het betreft één raamovereenkomst voor de projecten PRJ1187B/D, PRJ1521C en PRJ1543B en tevens deze projecten toe te voegen aan de begroting 2023;
- Voorbereidingskrediet Groot Onderhoud RWZI Hulst In de Algemene Vergadering van 6 juli 2023 wordt voorgesteld een voorbereidingskrediet beschikbaar te stellen het voorbereiden van het project Groot Onderhoud RWZI Hulst en dit project toe te voegen aan de begroting 2023. Met dit aangevraagde voorbereidingskrediet worden in de ontwerpfase de benodigde maatregelen verder gespecificeerd, zodat er met meer nauwkeurigheid het benodigd uitvoeringskrediet kan worden aangevraagd.

De belangrijkste afwijkingen in tijd worden hieronder toegelicht:

- PRJ1223Q rg Arnemuiden: de geplande technische afronding verschuift van 2022-12 naar 2023-10
De geplande technische afronding loopt uit met 10 maanden. Dit project is door een andere projectleider opgestart/voorbereid. Deze projectleider is met pensioen

gegaan (ten tijde van de reorganisatie). Bij de overdracht/vervangen is enige vertraging opgetreden die zich door vertaalt in vertraging datum technische oplevering;

- PRJ12233I Prakt. onderzoek SVI-beheersing rwzi Terneuzen: de geplande technische afronding verschuift van 2021-07 naar 2023-06
De geplande technische afronding liep eerst uit door geen personele capaciteit en vervolgens door vertraging in de licentieverlening aan de aannemer en vertraging in de levering van de pompen;
- PRJ1233K rwzi Verseput: de geplande technische afronding verschuift van 2023-11 naar 2024-06
De aanbestedingen zijn succesvol verlopen en opdrachten zijn verleend. Op basis hiervan is de verwachting dat geplande technische afronding 7 maanden opschuift door vooral langere levertijden materialen;
- PRJ1562H Windketel Veerse Meer: de geplande technische afronding verschuift voorlopig naar 2027
De windketel is pas nodig als waterpark Veerse meer aangesloten is, dit park moet nog gebouwd worden, nu nog te veel onduidelijkheden om windketel al te plaatsen. De investering is doorgeschoven naar 2027;
- PRJ1241 OAS maatregel Westerschouwen: de geplande technische afronding verschuift van 2022-12 naar 2023-11
De geplande technische afronding loopt uit met 11 maanden. Dit project is door een andere projectleider opgestart/voorbereid. Deze projectleider is met pensioen gegaan (ten tijde van de reorganisatie). Bij de overdracht/vervangen is enige vertraging opgetreden die zich door vertaalt in vertraging datum technische oplevering;
- PRJ1572 Afdekken slibbuffers Westerschouwen: de geplande technische afronding verschuift van 2023-06 naar 2024-01
De verwachting is dat leveringstermijnen van diverse onderdelen ervoor kunnen zorgen dat een langere doorlooptijd van het project nodig is daarom is de einddatum 6 maanden opgeschoven.

Risico's:

- Voor diverse onderdelen gelden nog steeds lange(re) levertijden waardoor vertraging in de uitvoering/planningen een risico blijft.
- Met name van toepassing op de op te starten nieuwe projecten, maar ook voor de lopende projecten zijn we kwetsbaar wat de personele capaciteit betreft.

Afwijkingen waarover besluitvorming door de AV dient plaats te vinden

Exploitatie

- Voorstel om de besparing op de kapitaallasten van € 239.000,- op te nemen in de 3e begrotingswijziging 2023.

Investeringen

- Geen afwijkingen in de kredieten groter dan 10% en/of € 250.000,-.

Programma Bestuur en Organisatie

Totaal Programma Bestuur en Organisatie

Overzicht prestaties programma Bestuur en Organisatie

Prestatie-indicator		Doel begroting 2023	Realisatie monitor mei 2023	Realisatie 31-12- 2022	
Medewerkertevredenheid en -betrokkenheid*	7,5	7,5	NNB		
Ziekteverzuim (%)	4%	4%	5,70%	6,90%	
Tevredenheid over het klantcontact	7	7	NNB	7	
Vergunningaanvragen afgehandeld binnen de wettelijke termijn (%) **	98%	98%	84%	76%	
Bezwaren afgehandeld binnen de wettelijke termijn (%) **	98%	98%	100%	100%	
Digitalisering voldoet aan de Baseline Basis op Orde (%)	90%	90%	56%	35%	
Baseline informatieveiligheid Overheid geïmplementeerd (%)	90%	90%	33%	30%	
Medewerkertevredenheid over digitale werkomgeving *				7	
Medewerkertevredenheid over fysieke werkomgeving *				6,9	
Ongevallen met verzuim	0	0	0	0	
Investerings realiseerd binnen het oorspronkelijk verleende krediet (+max 10%)	90%	90%	NNB***	69%	
Investerings realiseerd binnen de oorspronkelijke planning (+max 6 maanden)	90%	90%	NNB***	61%	

* Dit is in betreffend jaar niet gemeten

** Prestatie-indicator gebaseerd op aanpassing in Evaluatie en actualisatie Strategienota 2019-2023

*** Wordt aan het eind van het jaar bepaald.

Toelichting prestaties programma Bestuur en Organisatie

In maart 2023 hebben de verkiezingen plaatsgevonden. Het Centraal Stembureau heeft op 23 maart de definitieve uitslag van de verkiezingen voor waterschap Scheldestromen vastgesteld en geconstateerd dat de verkiezingen eerlijk zijn verlopen. In 2019 was het opkomstpercentage 54,6%. Dit jaar is dat 57,7%. Met de lokale en landelijke communicatiecampagne is het waterschapswerk de afgelopen tijd erg zichtbaar gemaakt en zijn de verkiezingen onder de aandacht gebracht. De Open dag op kantoor Middelburg en de zuivering in Terneuzen was daar onderdeel van. Dat uit zich onder andere in een hoge opkomst, maar heeft naar verwachting ook in algemene zin bijgedragen aan de bekendheid met de taken van het waterschap.

Toelichting afwijking op prestatie-indicatoren

- Het landelijke medewerkertevredenheidsonderzoek vindt in het najaar van 2023 plaats. De tevredenheid van burgers over het schriftelijk klantcontact is het eerste kwartaal niet gemeten, omdat de software die voor de meting werd gebruikt niet meer wordt ondersteund.
- Het ziekteverzuim in de organisatie is weliswaar nog hoger dan de doelstelling, maar wel dalende en lager dan vorig jaar. Dat heeft een positieve invloed op de beschikbaarheid van medewerkers om het werk uit te voeren. Vrijwel alle leidinggevende functies zijn inmiddels (structureel of tijdelijk) ingevuld in de organisatie, wat bijdraagt aan de sturing op een laag ziekteverzuim (preventie en verzuimbegeleiding). Diverse lang openstaande vacatures bij team Personeel &

Organisatie blijven een risico voor ontwikkelingen op het gebied van personeelsmanagement.

- Voor het tijdig behandelen van vergunningaanvragen is de stijgende lijn ingezet ten opzichte van 2022, hoewel de gestelde doelstelling nog niet gehaald wordt. Bezwaren zijn alle binnen de wettelijke termijn afgehandeld.
- In de jaarverslaggeving 2022 is geconstateerd dat veel ontwikkelingen op het gebied van informatievoorziening en informatieveiligheid toen geen doorgang konden vinden omdat plannen herijkt moesten worden en de vacatures voor benodigde menskracht lange tijd vacant waren. Voor informatievoorziening zijn de vacatures ingevuld, voor informatieveiligheid moet dit deels nog gebeuren. Dat vertaalt zich terug in de prestaties. De prestatie voor de informatievoorziening (baseline basis op orde) is na stagnatie in de afgelopen jaren weer stijgende, met name op het gebied van data in de kernregistraties en de uitwisseling van gegevens met andere organisaties. Voor informatieveiligheid is de stijging nog minimaal. De plannen om aan de landelijke wetgeving en normen te voldoen zijn inmiddels herijkt. De implementatie zal naar verwachting een doorlooptijd hebben tot en met 2026.
- Met de inrichting van een servicedesk voor automatisering en facilitaire dienst in 2023 wordt gestreefd naar het verder verbeteren van de interne dienstverlening en zal tevens een stap worden gezet in de doelstelling voor informatieveiligheid.
- Er vindt volgens de landelijke planning in 2023 geen meting van de landelijke benchmark Vensters voor Bedrijfsvoering plaats waarmee de tevredenheid over de digitale en fysieke werkomgeving wordt gemeten.
- Het landelijke medewerkertevredenheidsonderzoek vindt in het najaar van 2023 plaats. De tevredenheid van burgers over het schriftelijk klantcontact is het eerste kwartaal niet gemeten, omdat de software die voor de meting werd gebruikt niet meer wordt ondersteund.

Exploitatiekosten programma Bestuur en organisatie

Bedragen x € 1.000

Kosten- en opbrengstsoorten	Begroting 2023, inclusief begrotingswijzigingen	Prognose 2023	Afwijking
Externe kosten	17.968	18.008	-40
Externe opbrengsten	-4.469	-4.096	-373
Personeelskosten	18.878	17.946	932
Rente en afschrijving	3.580	3.016	564
Netto kosten programma bestuur en organisatie	35.957	34.874	1.083

Toelichting programma Bestuur en Organisatie externe kosten & opbrengsten

Externe kosten (€ 40.000,- hoger)

- Telefonie: Op basis van een analyse van het mobiele telefonie en internetgebruik van 2022, is geconcludeerd dat het gebruik na opheffing van de Corona lock downs (waarin mensen veel thuiswerkten op de wifi) minder is gestegen dan werd verwacht € 150.000,- lager);

- De kosten voor de landelijke WOZ-bijdrage vallen lager uit dan begroot. In de begroting 2023 was nog geen rekening gehouden met het besluit de WOZ-bijdragen kosten voor de waterschappen te verlagen (€ 267.000,- lager);
- Voor de bijdrage aan Sabewa is voorts rekening gehouden met hogere kosten voor de nog vast te stellen begrotingswijziging bij Sabewa (€ 416.000,- hoger);
- Voor de uitvoering van de verplichte audit van de Wet Politiegegevens (WPG) is de prognose verhoogd, deze was niet eerder begroot (€ 20.000,- hoger);
- De prognose voor de contributie voor het Waterschapshuis is verhoogd met € 225.000,- naar aanleiding van geactualiseerde begroting (behandeld in de AV van 28 maart 2023). Daarentegen leidt de uitkering van het positieve jaarrekeningresultaat HWH over 2022 tot een verlaging van de kosten van € 75.000,-. Voor het saldo dat overblijft (€ 150.000,- hoger) wordt de komende maanden bekeken of dit kan worden opgevangen binnen de andere budgetten van informatisering/automatisering. Dit gezien de onzekerheden die bij de toelichting op de risico's en ontwikkelingen benoemd zijn. De huidige prognose is er reeds op gebaseerd dat de hogere kosten worden gecompenseerd binnen het totaalbudget voor informatisering en automatisering (per saldo nihil);
- Diverse kleinere afwijkingen (€ 21.000,- hoger).

Externe opbrengsten (€ 373.000,- lager)

- Op basis van hogere indexaties en aanpassingen van diverse huur- en dienstverleningsovereenkomsten van de kantoorgebouwen, is de prognose van de huuropbrengsten bijgesteld met (€ 111.000 hoger);
- Voor pacht, jacht en visrecht wordt €41.000 aan meeropbrengst verwacht vanwege de hogere CPI-indexering (€ 41.000,- hoger);
- De opbrengst van de invorderingskosten die zijn begroot worden niet meer opgenomen in de bijdrage aan Sabewa, maar separaat verrekend en verantwoord bij de belastingopbrengsten. Voor de externe opbrengsten bij het programma Bestuur en Organisatie leidt dit tot een correctie. (€ 525.000 lager).

Toelichting exploitatiekosten programma Bestuur en Organisatie risico's en ontwikkelingen

- De hoogte van de toevoeging aan de voorziening 'aangroei pensioen (oud) bestuurders' wordt in hoge mate bepaald door de marktrente. Voor het bepalen pensioenaanspraken wordt de door De Nederlandsche Bank gepubliceerde rente genomen die geldt voor verplichtingen met een looptijd van 25 jaar voor toekomstige pensioenen en de rente bij een looptijd van 10 jaar voor reeds ingegane pensioenen. De rente voor toekomstige pensioenen met een looptijd van 25 jaar was deze in 2022 2,472%. (2021 0,528%). Voor de reeds ingegane pensioenen een rekenrente in 2022 van 3,061% (was in 2021 0,162%). Een lagere rente in 2023 betekent een hogere toevoeging, een hogere rente in 2023 een lagere toevoeging (of vrijval).
- Voor de implementatie van de Wet Open Overheid (WOO) zijn in de in de meerjarenbegroting 2023 - 2026 externe kosten opgenomen. Onder meer voor projectleiding. Er wordt een vacature opengesteld voor projectleider

bedrijfsvoering, die onder meer de implementatie van de WOO kan oppakken. Als het lukt deze medewerker binnen enkele maanden te werven, zullen de externe kosten voor projectleiding lager uitvallen. Daar tegenover staat dat de implementatie sneller zal moeten plaatsvinden dan bij het opstellen van de begroting werd verwacht.

- Een analyse op de kosten van automatisering en informatisering van het afgelopen jaar laat zien dat door krapte op de markt leveranciers veel tijd nodig hebben om offertes uit te brengen en ook de daaropvolgende levertijden lang zijn. Zodoende is de voortgang in de eerste helft van het jaar bepalend voor de besteding in 2023. Nog in te vullen vacatures op het gebied van informatieveiligheid en inkoop zijn daarvoor een risico. Momenteel worden de herijkte plannen voor informatievoorziening en informatieveiligheid vertaald naar concrete acties, zodat in de septembermonitor een nader onderbouwde prognose kan worden afgegeven van de verwachte besteding in 2023. Vooralnog is er op basis hiervan geen reden voor bijstelling.
- Met het oog op de huidige invoeringsdatum van de Omgevingswet (1 januari 2024) is het aannemelijk dat er nog implementatiekosten gemaakt moeten gaan worden. Die zijn vooralsnog niet opgenomen in de begroting 2023. Een en ander wordt de komende maanden uitgewerkt.
- De afdeling Bedrijfsvoering faciliteert en ondersteunt medewerkers in de gehele organisatie. Een deel van de kosten hangt samen met het aantal medewerkers in de organisatie, zoals de behoefte aan faciliteiten en advisering. Als het invullen van vacatures in de organisatie minder snel gaat dan verwacht, dan zal dat op diverse posten in de bedrijfsvoering tijdelijk leiden tot lagere kosten.
- In verband met het openstaan van diverse vacatures bij personeelszaken en juridische zaken, die naar moeilijk in te vullen zijn, moet waarschijnlijk vaker een beroep worden gedaan op externe dienstverlening. Daar tegenover staan lagere personeelskosten.

Toelichting personeelslasten programma Bestuur en Organisatie

Personeelslasten (€ 932.000,- lager)

- Dit wordt grotendeels veroorzaakt doordat begrote formatieplaatsen nog niet zijn ingevuld, onder meer doordat vacatures langer openstaan dan verwacht. De grootste afwijking is er bij het team Personeel en Organisatie, waar een versterking van het team begroot is maar vacatures in de praktijk lang blijken open te staan. En bij de afdeling projecten, waar formatieplaatsen voor het vormen van nieuwe IPM-teams voor het HWBP nog niet zijn ingevuld (een deel daarvan drukt op de exploitatie, een deel wordt geactiveerd op de investeringsprojecten).
- Ook bij team Juridische Zaken, de afdeling Projecten en team VTH (vergunningverlening, toezicht en handhaving) zijn er meerdere formatieplaatsen die voor langere tijd niet ingevuld zijn. Bij het vertrek van medewerkers (vrijwillig of in verband met pensionering) duurt invulling van de formatieplaats relatief lang als gevolg van de krappe arbeidsmarkt.
- Tegenover de openstaande formatieplaatsen staan extra kosten voor inhuur, om het werk zo goed mogelijk doorgang te laten vinden.

Toelichting personeelslasten programma Bestuur en Organisatie risico's en ontwikkelingen

Toelichting rente en afschrijving programma Bestuur en Organisatie

Rente en afschrijving (€ 564.000,- lager)

- De afschrijvingskosten vallen € 285.000,- lager uit.
De lagere prognoses van de afschrijvingskosten komt per saldo doordat er minder tractiemiddelen zijn aangeschaft, de investering in de zonnepanelen is verschoven naar afvalwaterketen (zonnepanelen op RWZI's) en er na oplevering wordt afgeschreven op de peilboot.
- De rentekosten vallen € 279.000,- lager uit.
Bij de prognose is rekening gehouden met minder rente dan begroot. Omdat we nu rente ontvangen over het saldo op de rekening schatkistbankieren en omdat er gelden uitgezet zijn bij andere overheidsorganisaties.

Investerings Programma Bestuur en Organisatie

bedragen x € 1.000

Project	Technisch gereed cf AV besluit	Planning techn. Gereed	Algemeen voorb. krediet	AV besluitvorming			Prognose totaal investering			Bestedingen 2023		
				AV-krediet bruto	AV-krediet subs/ bijdr	AV-krediet netto	Bruto	Subs	Netto	Begroot	Prognose	
5 programma bestuur en organisatie												
Voorlopig financieel afgerond												
PRJ1477	Aank./vervangen tractiemiddelen 2021	12-22	03-23		2.152		2.152	1.338		1.338		568
totaal voorlopig financieel afgerond					2.152		2.152	1.338		1.338		568
Onderhanden investeringen												
PRJ1338	Vervangen peilboot Meermin III	11-22	02-23		2.540		2.540	2.664		2.664		
PRJ1340B	Vloerbed. AV M'burg, buitenlocaties	09-23	09-23		115		115	115		115	115	115
PRJ1425	Hoofdk.Terneuzen, vervang cv-ketels	12-23	12-23		213		213	200		200		
PRJ1487A	Verduurz./recond.luchtbeh.kasten Mbu	12-23	06-23		160		160	160		160	160	102
PRJ1516	Aank./vervangen tractiemiddelen 2022	12-22	12-23		2.506	-308	2.198	1.242		1.242		1.166
PRJ1517	Tractiemiddelen 2023	12-23	12-23		896		896	800		800	841	800
PRJ1517A	Inruil tractiemiddelen 2023	12-23	12-23			-55	-55		-150	-150		-150
PRJ1545	Vervanging bedrijfsm (pc mob tabbl.)	12-23	12-23		1.000		1.000	1.000		1.000	600	600
totaal onderhanden investeringen					7.430	-363	7.067	6.181	-150	6.031	1.716	2.633
(Intern) in voorbereiding												
totaal (intern) in voorbereiding												
Totaal programma bestuur en organisatie					9.582	-363	9.219	7.519	-150	7.369	1.716	3.202

Toelichting investeringen programma Bestuur & organisatie

Algemeen

Binnen het programma Bestuur en Organisatie is in deze 1e bestuursmonitor 2023 8 projecten waarvoor een AV-krediet is verstrekt zijn onderhanden. Eén project is financieel afgerond. De totale bestedingen in 2023 voor dit programma was begroot op € 1.716.000,-. De prognoses van de besteding is in deze 1e bestuursmonitor geprognosticeerd op € 3.202.000,-. De hogere besteding heeft te maken met de latere levering van de tractiemiddelen 2021 en 2022.

Toelichting op de afwijkingen

- PRJ1338 (Vervangen Peilboot Meermin III); Het project peilboot is technisch afgerond. De peilboot Meermin IV is inmiddels (februari 2023) gedoopt en in gebruik genomen. De laatste restpunten na de oplevering worden nog door de werf opgelost. De financiële afronding zal uiterlijk in december 2023 zijn. Het krediet bedroeg netto € 2.540.000,- en de netto eindprognose bedraagt € 2.665.00,- vrijwel gelijk aan de prognose in de vorige bestuursmonitor.
- PRJ1477 (Aankoop en vervanging tractie 2021): De tractiemiddelen vallen ruimschoots binnen het beschikbaar gestelde krediet van € 2.152.000 netto. Er is sprake van een onderbesteding van € 814.000 doordat veel gladheidsmaterieel niet meer is vervangen i.v.m. de samenwerkingsovereenkomst met Rijkswaterstaat.
- PRJ1516 (Aankoop en vervanging tractie 2022): In 2022 zijn 4 nieuwe tractoren uit dit krediet van € 2.198.000 netto volgens de planning aanbesteed. Vanwege oplopende levertijden zijn de 4 tractoren in 2023 geleverd. Aankoop van overig tractiematerieel uit deze investering gaat volgens geplande begroting.

Risico's

- PRJ1545 (Vervanging bedrijfsmiddelen; pc's, mobiele telefoons en tablets): de aanbesteding hiervan zal in de tweede helft van 2023 plaatsvinden. Zowel de ontwikkeling van marktprijzen als levertijden zijn momenteel lastig te voorspellen. Vooralsnog is er geen reden om de planning of het krediet aan te passen.

Afwijkingen waarover besluitvorming door de AV dient plaats te vinden

Exploitatie

- Voorstel om de besparing op de kapitaallasten van € 564.000,- op te nemen in de 3e begrotingswijziging 2023;
- Voorstel om de verwachte opbrengst invorderingskosten van € 725.000,- (begroot € 525.000,-) over te hevelen van het programma "Bestuur en Organisatie" naar het programma "Belastingen en overige opbrengsten" en op te nemen in de 3e begrotingswijziging 2023.

Investeringen

Geen afwijkingen in de kredieten groter dan 10% en/of € 250.000,-.

Belastingen en financiën

Totaal Belastingen en financiën

Exploitatiekosten Belastingen en algemene opbrengsten

Bedragen x € 1.000

Kosten- en opbrengstsoorten	Begroting 2023 inclusief begrotingswijzigingen	Prognose 2023	Afwijking
Externe kosten	0	30	-30
Externe opbrengsten	-630	-630	0
Dividend	-3.000	-4.600	1.600
Belastingopbrengst (incl oninbaar en kwijtscheldingen)	-113.591	-115.180	1.589
Rente en afschrijving	0	0	0
Netto opbrengsten Belasting en Algemene opbrengsten	-117.221	-120.380	3.159

Toelichting Belastingen en algemene opbrengsten

Externe kosten (€ 30.000,- hoger)

- Dit betreft de Vennootschapsbelasting waar in de begroting geen rekening mee is gehouden.

Externe opbrengsten (€ -, -)

- Dit betreft de opbrengsten van retributies en leges.

Dividend (€ 1.600.000,- hoger)

- De uitkering van het dividend is op basis van het besluit van de AVA van de NWB opgenomen voor € 4,6 miljoen, begroot was € 3 miljoen.

Belastingopbrengsten inclusief oninbaar / kwijtschelding (€ 1.589.000,- hoger)

- Op basis van de opgave van Sabewa is de verwachting dat de belastingopbrengsten € 458.000,- hoger uitvallen. De betreft voornamelijk zuiveringsheffing.
- Op basis van voorgaand jaar is de inschatting dat de kosten voor kwijtschelding € 106.000,- lager uitvallen.
- Bij de belastingopbrengsten wordt de opbrengst van de invorderingskosten verantwoord, naar verwachting € 725.000,-. In de begroting is dit voor € 525.000,- opgenomen bij het programma Bestuur en Organisatie als onderdeel van de bijdrage aan Sabewa. Vanaf 2022 wordt deze opbrengst separaat afgerekend en niet meer verrekend in de bijdrage aan Sabewa.
- De inschatting is dat er € 300.000,- minder moet worden toegevoegd aan de voorziening oninbaar.

Afwijkingen waarover besluitvorming door de AV dient plaats te vinden

Exploitatie

- Voorstel om de hogere dividenduitkering van € 1.600.000,- op te nemen in de 3e begrotingswijziging 2023;
- Voorstel om de hogere belastingopbrengst (inclusief kwijtschelding, oninbaar en de meeropbrengst invorderingskosten van € 200.000,-) van € 1.064.000,- op te nemen in de 3e begrotingswijziging 2023 waarbij de verwachte opbrengst invorderingskosten van € 725.000,- (begroot € 525.000,-) overgeheveld wordt van het programma "Bestuur en Organisatie" naar dit programma "Belastingen en overige opbrengsten" .

Reserves

Reserves

Kosten- en opbrengstsoorten	Bedragen x € 1.000		
	Begroting 2023 inclusief begrotingswijzigingen	Prognose 2023	Afwijking
Toevoeging aan reserves	250	5.511	-5.261
Onttrekking aan reserves	-9.371	-9.371	0
Totaal	-9.121	-3.860	-5.261

Toelichting reserves

Toevoeging aan reserves:

De prognose betreft een toevoeging aan de reserve van € 5,2 miljoen. Dit betreft het voorstel om de volgende posten op te nemen in de 3e begrotingswijziging 2023:

- € 1,6 miljoen hogere dividenduitkering van de Nederlandse Waterschapsbank;
- € 2,6 miljoen lagere kapitaallasten; rentekosten, dit betreft het saldo van ontvangen rente op schatkistbankieren, uitgestelde gelden en lagere rente kosten voorfinanciering HWBP en diverse lagere afschrijvingen;
- € 1 miljoen hogere belastingopbrengsten (inclusief kwijtschelding en oninbaar);

Onttrekking aan reserves:

-